

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Examensarbete

Promotionsarbete med unga i förorten

*- En kvalitativ fallstudie av RGRA,
Rörelsen gatans röst & ansikte*

*Författare: Annika Abelli
Handledare: Weddig Runquist
Examinator: Jan Petersson
Termin: VT13
Ämne: Socialt arbete
Nivå: Kandidatexamen
Kurskod: 2SA477E*

Abstract

This study explores how a promotive youth movement that aims to activate adolescents in economically and socially exposed areas, can affect the youth's participation in society and oppose their experience of stigmatization. The youth movement, whom is being studied, uses urban art expressions as a mean to engage and motivate the adolescents. The empirism has mostly been collected by a limited participatory observation, and through qualitative interviews with staff and adolescents in the movement. The result has been analyzed through Pierre Bourdieus *field theory*. To summarise, field theory consists in the hypothesis that the individual is socialized in to his or her way of thinking and being (*habitus*), based on in which circumstances the individual is raised (in which *field*). Habitus affects the choices the individual makes throughout life. An individuals habitus is affected by three types of capital, which Bourdieu has named economical-, social-, and cultural capital. This essay analyzes how the promotive youth movement contributes to the adolescent's social- and cultural capital. I have found that this largely happens by giving the adolescents different types of tools to be seen and heard, based on the concept of hip hop as a political instrument. The most prominent tool in the everyday activities is the opportunity to record music in a professional studio. Other tools that are used are the opportunity to host the movements own radio show, participate in the arranging of different types of events, and such. I have also found that the support from an extra adult and the connection within the movement are central providers of social capital.

Keywords: promotive social work, integration, hip hop, leisure engagement, social work with adolescents

Nyckelord

Promotionsarbete, integration, hiphop, fritidsaktivitet, ungdomsarbete

Tack

Ett stort och hjärtligt tack till alla på RGRA som välkomnade mig och min studie. Jag vill även rikta ett varmt tack till Weddig Runquist som handlett mig under uppsatsens alla skeden och bidragit med ett ovärderligt engagemang och stöd. Avslutningsvis vill jag tacka mina nära och kära som fått uthärda min klagovisa under uppsatsarbetets uppförsbackar. Utan er alla hade denna uppsats inte blivit till. Tack!

/Annika

Innehåll

1 Inledning	4
1.1 Problemformulering	4
1.1.1 Vad är RGRA? - En kort historik och beskrivning	5
1.1.2 Syfte och frågeställningar	7
2 Tidigare forskning och teoretiska begrepp	7
2.1 Integrations- och segregationsprocesser	8
2.2 Promotion visavi prevention	12
2.3 Fritidsaktiviteter som skyddsfaktor	13
2.4 Hiphop som folkbildningsrörelse och verktyg för social mobilisering	14
3 Teori	16
3.1 Bourdieus fältteori	16
3.1.1 Tolkning och tillämpning av teori	17
4 Metod och metodologiska överväganden	18
4.1 Tillvägagångssätt	19
4.2 Urvalsprocess	22
4.3 Etiska överväganden	23
4.4 Bearbetning och analysmetod	23
4.4.1 Läsanvisning	25
5 Resultat och analys	25
5.1 Kategorier	25
5.1.1 Hiphop i RGRA - "som jäst i bröd"	26
5.1.2 Synas och höras	31
5.1.3 Ansvar och delaktighet	37
5.1.4 "Ett andra hem"	39
6 Avslutande reflektioner	44
6.1 Sammanfattande slutsatser	45
6.1.1 Frågeställning 1	45
6.1.2 Frågeställning 2	45
6.3 Avslutande diskussion	45
Referenser	49
Bilagor	
Bilaga 1 Intervjuguide	
Bilaga 2 Fokusgruppteman	
Bilaga 3 Antonovskys formulär	
Bilaga 4 Informationsbrev	

1. Inledning

Valet att förlägga min studie till Rörelsen gatans röst och ansikte (RGRA), grundar sig ursprungligen på slumpen. Jag visste sedan tidigare att jag ville ägna min kandidatuppsats åt någonting relaterat till samhällsarbete rörande ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden, men hade ingen konkret bild av hur jag skulle gå till väga. En dag i vintras kom jag över en artikel i tidskriften *Socionomen* där ungdomsverksamheten RGRA omnämndes som ett alternativ till stenkastning för unga i förorten som tröttnat på stigmatisering och utanförskap.

1.1 Problemformulering

Sveriges invandrantäta förorter kan knappast påstås ha skönmålats i medier under de senaste decennierna, snarare tvärtom. Detta anses vara en av anledningarna till att en stigmatiserande bild av dessa bostadsområden och dess invånare reproduceras (Roivainen 2004). Det går dock inte att förneka att det på ett strukturellt plan finns en socioekonomisk problematik i dessa områden. Där råder ofta en hög arbetslöshet, ett högt socialbidragsberoende, en relativt hög trångboddhet och ett högt antal elever som går ut grundskolan utan gymnasiekompetens (Kamali 2006). Vad som bör ifrågasättas är dock huruvida denna problembild uteslutande kan hänföras till de individer som är bosatta där (Wacquant 2007).

Territoriell stigmatisering är ett begrepp som vunnit gehör inom sociologin under senare år. Begreppet syftar till att belysa hur vissa områden eller platser svartmålas och pekats ut som geografisk syndabock av det övriga samhället. ”Att vara ung man med invandrabakgrund och att bo i ett ’utsatt’ bostadsområde har i det närmaste blivit liktydligt med att vara farlig” (Söderman & Sernhede 2011: 46). Den negativa uppfattningen av ett område kan även få fäste hos dem som själva är bosatta i det stigmatiserade området (Wacquant 2007: 298-299). Att växa upp i ett territoriellt stigmatiserat område riskerar därmed att leda till ett negativt kollektivt identitetsskapande i sekundärsocialiseringen. Observera att detta endast är en av flera möjliga konsekvenser. Det finns även de som står upp för sitt område och motsätter sig de schablonartade föreställningar som reproduceras (Sernhede 2003:116). Hallin, Jashari, Listerborn och Popola (2010) förklarar upploppen i Rosengård 2009 med ungdomarnas känsla av utanförskap från det svenska samhället till följd av segregation och arbetslöshet. Att kasta stenar och krossa fönster kan dock anses vara en

kontraproduktiv metod om det är upprättelse och revansch som är syftet.

I och med den utsatthet som följer av att leva i ett territoriellt stigmatiserat område anser jag det angeläget för socialt arbete, att studera potentiellt främjande åtgärder för ungdomar som är bosatta i dessa områden. Föreliggande studie beforskar temat genom en fallstudie av Malmöbaserade Rörelsen gatans röst och ansikte (RGRA), som bedriver verksamhet för unga från förorten. Kännetecknande för verksamheten är att den, med hjälp av metoder fokuserade på kultur och medier, strävar efter att ”nå ut till de [ungdoms]grupper som samhället annars kan ha svårt för att nå ut till” (www.rgra.se). Att fokusera på ungdomsarbete är enbart en av många vägar att gå. Men liksom klyschan säger så är ”ungdomen vår framtid”. Tidigare forskning visar att fritidsaktiviteter är en viktig skyddande och/eller främjande faktor för ungdomar. Relevant i sammanhanget är bland andra Gilligan (2000) som konstaterat att fritidsaktivitet är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att utveckla motståndskraft under ogynnsamma förhållanden.

Segregation och stigmatisering av invandrartäta områden är ett faktum (Ålund 2001, Sernhede 2003, Roivanen 2004, Wacquant 2007, Söderman & Sernhede 2011). Dessa processer reproduceras bland annat genom att barn och unga boende i stigmatiserade områden övertar sina föräldrars sociala status som ”förortsinvandrare”. På vilket sätt kan en ungdomsverksamhet spela för roll för att motarbeta stigmatisering, och bidra till en subjektivt upplevd ökad samhällsdelaktighet för ungdomarna?

1.1.1 Vad är RGRA? – En kort historik och beskrivning.

Rörelsen gatans röst och ansikte grundades i Malmö år 2004 av den nuvarande verksamhetsledaren Behrang Miri. Miri växte upp i Lund med iranskt ursprung vilket föranledde att en identitetskras i tonåren, han hittade tids nog sin identitet i hiphopen som öppnade nya dörrar för honom. Inspiration till att starta rörelsen fick Miri under en volontärresa i Brasilien där han i favelasen (kåkstäderna) stötte på en politisk ungdomsrörelse som använde musik som redskap för social mobilisering. RGRA började som en Malmöbaserad version av samma koncept och grundar sig ursprungligen i Miris engagemang för att ge andra ungdomar i socialt utsatta områden en chans att undgå den stigmatisering och det utanförskap som han själv upplevt som svenskiranier.

RGRA startade i liten skala men har under de tio år som gått växt och utvecklats. I dagsläget finns två verksamhetslokaler, en på von Rosens väg i Rosengård och en på Ahlmansgatan vid ”Möllan” i Malmö. Verksamheten i Rosengård är för närvarande inte aktiv på grund av att samordnaren där har slutat, och övriga medarbetare såg ett behov av omorganisation för att kunna driva verksamheten utan henne. Tanken är dock att verksamheten i Rosengård ska öppna igen inom kort.

Verksamhetslokalerna som fungerar som samlingsplats för unga som vill ha någonstans att vara om kvällarna (måndag–torsdag, kl. 16–21), där de får chansen att skapa musik i en professionell musikstudio och delta i livesänd radio en gång i veckan. RGRA arrangerar årligen, tillsammans med sina medlemmar, olika uppträdanden och genomför olika typer av projekt som finansieras av lokala samarbetspartners. Så här presenterar sig RGRA på sin hemsida:

Vi är en ung, ideell ungdomsrörelse som driver verksamhet i Malmö sedan 2004. Med urbana konstuttryck som grund för engagemang kopplar vi, genom tematisk pedagogik, arbetet till en dialog om att aktivt delta i och förändra sin omgivning. Vi fungerar som en plattform där fler unga får synas, höras och aktivt kan delta i samhället. Aktiviteterna bygger på frigörande pedagogiska metoder och därigenom deltagarnas idéer och kreativitet. Vårt huvudfokus är att aktivera unga från socialt utsatta områden i demokratiska processer för att främja integration och delaktighet där behoven är som störst (www.rgra.se).

RGRA finansieras genom stöd från lokala samarbetspartners. Medlemskap kostar för närvarande 40 kronor per år, men även den som saknar officiellt medlemskap är välkommen att besöka verksamheten. Verksamheten vänder sig huvudsakligen till barn och ungdomar i åldrarna 7–22 år i Malmös så kallade miljonprogramområden. För att möjliggöra för möten mellan ungdomar av varierade bakgrunder och bostadsområden jobbar RGRA även i övriga delar av staden genom olika events (www.rgra.se).

För närvarande är RGRA inne i en expansionsfas och rörelsen är i startskedet av en nationaliseringsprocess. Rörelsens/verksamhetens koncept, tankar och verktyg kommer inom kort spridas till andra segregerade förortsområden runt om i Sverige för att bidra till en integrerad kulturell mångfald i det svenska samhället, genom att erbjuda verktyg till unga i resursfattiga områden. Rörelser med liknande koncept (se exempelvis

Megafonen och *Pantrarna*), har under senare tid uppmärksammats i medier, vilket kan tolkas som en antydning om att denna typ av rörelser/organisationer är på frammarsch i dessa bostadsområden.

1.1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att utforska hur, och i vilka avseenden, en meningsskapande fritidsaktivitet – i det här fallet RGRA – kan nyttjas som en promotiv (främjande) resurs för ungdomar som lever i territoriellt stigmatiserade områden. Studien avser att skapa förståelse och kunskap om rörelsens/verksamheternas metoder samt hur ungdomarna själva upplever att verksamheten påverkar deras tillvaro. I förlängningen innebär detta en redogörelse för hur denna typ av satsning kan, och kanske till och med bör, användas i socialt samhällsarbete för att gynna ungdomar boende i stigmatiserade områden.

Följande frågeställningar avser att besvaras:

- Hur arbetar RGRA för att uppnå ökad samhällsdelaktighet för ungdomarna?
- Hur ser de deltagande ungdomarna själva på vad verksamheten/rörelsen fyller för funktion i deras tillvaro?

2. Tidigare forskning och teoretiska begrepp

Med tanke på att det valda forskningsområdet, det vill säga verksamheter med urban kulturinriktning som riktar sig till unga i territoriellt stigmatiserade områden, är väldigt specifikt har det varit svårt att hitta tidigare forskning inom just detta fält. Dock finns det förhållandevis gott om forskning på områdena *Integrations- och segregationsprocesser*, *Promotionsarbete*, *Fritidsaktivitet som friskfaktor* samt *Hiphop som folkbildningsrörelse och verktyg för social mobilisering*. I detta kapitel tematiseras relevant forskning inom respektive område, även om denna genomgång på intet sätt gör anspråk på att vara fullständig. Dispositionen mellan de olika forskningsfälten är något ojämn. Ett oproportionerligt stort utrymme ägnas åt integrations- och segregationsprocesser, vilket beror på att detta tema utgör själva kärnan till det sociala problemområde som RGRA eftersträvar att motverka, vilket förhoppningsvis ger föreliggande studie tyngd och relevans. Även det faktum att en stor mängd relevant och aktuell forskning har bedrivits inom just detta område har påverkat tyngdpunkten i min

genomgång av tidigare forskning. Om uppsatsens ramar haft utrymme för ett större sidomfång skulle även övriga teman givits större utrymme.

2.1 Integrations- och segregationsprocesser

Genom att betrakta ”det svenska” som normalt och allt annat som avvikande eller främmande skapas och upprätthålls en ”vi och dom”-mentalitet. Allt som inte är ”svenskt” sammanförs i kategorin ”invandrare”. Denna kategori innefattar språk, individer, kulturer och kompetenser från jordens alla hörn, men stämplas kort och gott som ”svenskarnas” motpol (Sernhede 2003:112, Ålund 1997). Roivainen (2004) understryker mediernas roll i reproduktionen av stigmatiserande uppfattningar om invandrartäta förorter och dess invånare. Den negativa stämplingen reproduceras även genom politiska, byråkratiska och vissa vetenskapliga diskurser (Wacquant 2007:297).

Eftersom ungdomarna är de som syns mest i det offentliga rummet är det framförallt de som utses till syndabockar i medier, och betraktas som stökiga och kriminella (Ålund 1997:166, Roivainen 2004, Sernhede 2002; 2003, Sernhede & Söderman 2011). Mediernas rapportering och allmänhetens uppfattning om en ökande ungdomsbrottslighet har påvisats vara ett tidlöst fenomen som kan härledas till begreppet *moralisk panik* som myntades av Stanley Cohen. Begreppet avser att beskriva irrationella och ogenomtänkta reaktioner på den samtida ungdomsgenerationens levnadsstil (Qvarsell 1996:33). Sernhede (2002:61–63) framhåller att den bild som i medier målas upp om förorten som en plats där farlighet och kriminalitet växer och frodas, är en kraftig överdrift av de faktiska förhållandena. Den generellt negativa uppfattningen om förorten som otrygg och farlig, och den medföljande differentieringen av förortsbor, bidrar till att förortens ungdomar känner att de inte platsar någon annan stans än i förorten, vilket begränsar deras möjligheter genom en negativ inverkan på självbilden (Sernhede 2003:120; Ålund 1997:166).

Sernhede (2002) har tydliggjort en skillnad i identifiering med förorten mellan unga killar och tjejer. Tjejerna tenderar att ha en starkare framtidstro om delaktighet i det svenska samhället och satsar mer på skolan än killarna, vilka i större utsträckning ser förorten som sin givna plats i samhället (ibid:103–104). En skillnad mellan de två könen upplevelser av utanförskap framkommer även i Jacobson Petterssons studie (2008), där de unga männen med invandrarbakgrund i större utsträckning än de

intervjuade kvinnorna med invandrarbakgrund talar om personliga erfarenheter av social exkludering och etnisk diskriminering. (Intervjupersonerna i Jacobson Petterssons studie är dock bosatta i medelstora städer och inte storstadsförorter).

Den varierade graden av identifiering med förorten kan även urskiljas i språkbruket. Unga killar i förorten tenderar att tala ett slags nysvenska/förortssvenska. Även tjejer talar denna ”dialekt” då de umgås med vänner som kommer från samma område, medan de talar en mer ”korrekt” form av svenska med lärarna i skolan och när de intervjuas (Sernhede 2002:106–107). De unga killarnas starka identifiering med förorten har enligt Sernhede föranlett att somliga invandrarungdomar iklär sig den identitet som de blivit tilldelade, både i bokstavig och i symbolisk bemärkelse. Det innebär att en del tar på sig rollen som förortsgangster som respons på omvärldens fördomar om deras farlighet (Sernhede 2002:60–61; 2003:116–117; 122–123). Det är emellertid viktigt att påpeka att en individs identitet sällan är fixerad. Vi anpassar oss efter den situation vi befinner oss i och de människor som omger oss. Josefin Samuelsson påvisar i sin kvalitativa kandidatuppsats om ungas identitetsskapande att ”de alla spelar olika roller i olika team som både är förenliga och oförenliga med varandra” (Samuelsson 2010:53). Hon framhåller att ungdomarna tydligt visar att de är olika hela tiden, i det avseendet att de intar olika roller i olika situationer och sammanhang (ibid. 2010:53). Ungdomar som lever i exempelvis svensk kontext men med ett annat etniskt ursprung kan känna stark tillhörighet till de båda den svenska nationaliten och ursprungslandets eller föräldrarnas etniska nationalitet, vid skilda tillfällen. Denna företeelse kallar den italiensk-amerikanske forskaren Ferraiuolo (2006) för *flytande identitet*.

Den franske sociologen Loïc Wacquant (2007) belyser hur svarta, gettoiserade områden i USA, samt invandrantäta och socioekonomiskt utsatta bostadsområden i Europas storstäder har kommit att stigmatiseras till den grad att de blivit frikopplade och mer eller mindre exkluderade från det övriga samhället. Områdena stämplas i ökande utsträckning som fördömda. Skandinavien anses ha varit mest framgångsrik i att motverka marginalisering av förorter, men idag existerar även här territoriell stigmatisering (ibid:298; Sernhede & Söderman 2011:41). Den *avvancerade marginaliseringen* och *territoriella stigmatisering* tenderar att drabba de ekonomiskt utsatta bostadsområden eller stadsdelar som är tydligt avgränsade och ofta geografiskt isolerade. Begreppen syftar, i europeisk kontext, till att belysa en intersektionell

marginalisering av personer som har bristande ekonomiska förutsättningar, annat etniskt ursprung än majoritetsbefolkningen samt är invandrade, respektive hur de bostadsområden eller platser som dessa personer samlas i svartmålas och pekats ut som geografisk syndabock av det övriga samhället. Synen på området formar även synen på områdets invånare. Invånarna ges negativa tillskrivningar vilket tillför ytterligare stigma, dock kan detta stigma brytas om personen byter bostadsort (Wacquant 2007). Wacquants forskning och begrepp är tillämpliga på min egen studie eftersom RGRA huvudsakligen riktar sig till unga i Malmös miljonprogramsområden, exempelvis Rosengård och Lindängen, vilket är att betrakta som *territoriellt stigmatiserade* områden.

Nihad Bunar (2001) utforskar skola, integration, segregation och multikulturalism i relation till varandra. Han ifrågasätter den svenska skolans integrerande effekter i dagsskolan och kritiserar skolan för att reproducera segregation och differentiering. Med sin avhandling lyfter han skolan en potentiell arena för multikulturalism, och på så sätt ett viktigt arena för integration. Bunar identifierar etnisk segregation som någonting som ”aktivt skapas och upprätthålls” (2001:276; jfr Ålund 1997, Sernhede 2002, Wacquant 2007). Han menar att invandrares socioekonomiska status och den stigmatisering de utsätts för är viktiga orsaker till segregation, vid sidan om medierapportering, territoriell koncentrerings och hög arbetslöshet som ofta betonas. Det är koncentrationen av invånare med låg inkomst, arbetslöshet, bidragsberoende, kriminalitet och därav svagare position i samhället som utmärker ”invandrarförorterna” och skiljer dem från det övriga samhället (Bunar 2001:276–277). Bunar beskriver (se även Ålund 1997, Sernhede 2002, Wacquant 2007) hur vissa områden och dess invånare stigmatiseras och tillskrivs negativa karaktäristika, samt hur dessa negativa karaktäriseringar internaliseras både hos invånare och i områdets institutioner. När en skola får dåligt ryckte påverkar det skolans ekonomiska förutsättningar genom att fler elever vänder sig till andra skolor istället. Att byta till en mer resursstark skola är givetvis i många fall gynnsamt för individen som ”byter upp sig”, medan förortsskolan och de elever som blir kvar påverkas negativt genom skolans försämrade ekonomi och status. Bunar påpekar att skolans dåliga ryckte i sin tur hänförs till området, vilket reproducerar den territoriella stigmatiseringen (2001:276–277).

Bunar menar att föräldrar till barn i invandrartäta förortsområden ofta inkompetensförklaras av skolan som tar på sig en ställföreträdande föräldraroll och på så vis ytterligare marginaliserar de biologiska föräldrarna. Detta bidrar som en ond spiral till avståndet mellan föräldrarna och skolan. Bunar konstaterar att klyftan mellan skolan och föräldrar i stigmatiserade bostadsområden beror på bristande tillit snarare än de ”oöverstigligen kulturella skillnader” som ofta lyfts fram i sammanhanget (ibid. 2001:278). Även Wacquant (2007) framhåller att fördomarna bakom territoriellt stigmatiserade områden ger reellt negativa konsekvenser, oavsett om det ligger någon sanning bakom fördomarna eller ej. Den negativa uppfattningen får inte sällan fäste hos dem som är bosatta i det stigmatiserade bostadsområdet vilket medför en känsla av ovärdighet, skam och en ovilja att erkänna sin bostadsadress. Denna skamkänsla lindras genom att de boende i sin tur söker syndabockar i det egna området, exempelvis grannen som sägs lura Försäkringskassan, vilket skapar spänningar och konflikter bland de boende i området (ibid: 298–299; Sernhede 2003:60). En koppling kan här urskiljas till Sernhedes (2002; 2003) resonemang om de unga förortsskallar som iklär sig den destruktiva roll som medierna och majoritetssamhället har tillskrivit dem

Jacobson Pettersson (2008) har i sin licentiatsavhandling utforskat hur personer med migrationsbakgrund upplever sina möjligheter och begränsningar till social delaktighet och socialt medborgarskap i Sverige. Studien, som har utförts genom kvalitativa intervjuer, betonar att informanterna överlag besitter en stark vilja och ett engagemang för samhällsdelaktighet. Det råder bland informanterna en samstämmighet om individens ansvar att själv ta sig en plats som fullvärdig social medborgare genom aktiva ansträngningar genom att exempelvis utbilda sig och skaffa ett jobb. Det framkommer samtidigt att det föreligger etnicitetsrelaterad exkludering på bland annat arbetsmarknaden, vilket inte accepteras av informanterna som kräver lika förutsättningar som övriga (etniskt svenska) samhällsmedborgare. Jacobson Pettersson poängterar att de intervjuade männen i större utsträckning än kvinnorna talar om personliga erfarenheter av social exkludering och etnisk diskriminering. Båda könen ger dock i olika utsträckning uttryck för upplevelsen att inte vara en fullt accepterad medborgare. De upplever dels hinder för att uppnå social gemenskap med och acceptans av etniska svenskar, dels ojämlika förutsättningar på arbetsmarknaden. Jacobson Pettersson konstaterar även att intervjupersonerna har en bristande tilltro till samhällsåtgärder som har till syfte att integrera invandrare. Hennes intervjupersoner tror

snarare på ett individuellt engagemang för att inkluderas i samhällsdelaktigheten. Denna ståndpunkt är intressant eftersom RGRA eftersträvar att utforma sin verksamhet och dess aktivitetsutbud tillsammans med ungdomarna utifrån ungdomarnas egna preferenser.

Jacobson Pettersons forskning (2008) intar en särställning i förhållande till övriga forskare som redogjorts för i detta avsnitt (Ålund 1997, Bunar 2001, Sernhede 2002;2003, Wacquant 2007) genom att den belyser individens ansvar för sin egen samhällsdelaktighet. Övriga forskare fokuserar istället på strukturella faktorer. Jacobson Petterson belyser den aktuella gruppen som aktiva subjekt snarare än samhällsstrukturerens marionettdockor vilket Wacquant, Bunar, Sernhede och Ålund skulle kunna ”beskyllas” för. Både Wacquant och Sernhede medverkar för övrigt i antologin *Den segregeringande integrationen – om social sammanhållning och dess hinder* (SOU 2006:73; red. Kamali) som publicerades inom ramen för den av (den tidigare) regeringen tillsatta Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, och som – vilket framgår både av antologins titel och av enskilda bidrag – intar en ytterst kritisk hållning till hittillsvarande ”integrationsarbetet” med fokus på storstadens förorter.

Intervjupersonerna i Jacobson Peterssons undersökning uttrycker, trots sin betoning på individens ansvar, att det föreligger ojämlika förutsättningar på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden för personer med invandrarbakgrund. Den betydelse en individs position/förutsättningar på arbetsmarknaden respektive bostadsmarknaden spelar avseende integration i samhället kan omöjligen negligeras (Sernhede 2003:46). Således pekar även Jacobson Pettersons studie på att strukturella orättvisor spelar en väsentlig roll för personer med utländsk härkomst när det gäller deras möjligheter att integreras och inkluderas i det svenska samhället. Mitt eget ställningstagande är att individen har ett övergripande ansvar för sina egna val, men jag är även övertygad om att dessa val påverkas av förutsättningar som existerar på en strukturell nivå.

2.2 Promotion visavi prevention

Det råder ingen brist på utvärderingar av tidigare genomförda preventiva- och promotiva ungdomssatsningar. Många av dessa gäller dock riktade insatser som fokuserar på en specifik ungdomsproblematik som exempelvis missbruk,

tonårsgravitet eller svaga skolprestationer. I det följande presenterar jag mer generell kunskap om promotiva satsningar.

År 2002 presenterade *Journal of Adolescents Health* i ett temanummer en analytisk forskningsöversikt på området utvecklings- och/eller preventionsprogram för barn och unga under 1900-talets senare del. I artikeln konstateras att det under 90-talet skedde, vad somliga benämner, ett paradigmskifte från specifikt riktade- till generellt främjande ungdomsprogram (Catalano, Hawkins, Berglund, Pollard & Arthur 2002). Till skillnad från tidigare preventiva insatser som inriktade sig på att motverka en specifik problematik, lade de nya ansatserna emfas på att stärka ungdomars livskunskap, målmedvetenhet, framtidstro, självförtroende, resiliens (det vill säga motståndskraft/återhämningsförmåga) med mera, för att därigenom uppnå långsiktigt positiva effekter för individen (Catalano et al 2002). Min bedömning är att RGRA:s verksamhet platsar i denna nisch.

Det ovan nämnda paradigmskiftet var ett resultat av en ny konsensus inom bland andra forskningsfälten socialt arbete, kriminologi, sociologi och folkhälsa under tidigt 90-tal. En framgångsrik övergång till vuxenlivet ansågs nu kräva mer än att exempelvis hålla en missbrukande ungdom fri från missbruk, eftersom forskare börjat betrakta individers utveckling ur ett helhetsperspektiv (Catalano et al 2002:231). Författarna konstaterade dock att det trots olika inriktningar, promotivt respektive preventivt arbete, så kan starka gemensamma drag urskiljas (ibid.). En skillnad är dock att promotion bygger på att främja skyddsfaktorer snarare än att motarbeta riskfaktorer. En skyddsfaktor är en gynnsam egenskap hos individen själv eller i individens omgivning. Det kan handla om en god reflektionsförmåga, ett specialintresse, en god kontakt med en vuxen förebild eller att leva i ett socialt privilegierat område. Riskfaktorer är skyddsfaktorernas motpol och innebär enkelt uttryckt ogynnsamma förhållanden. Liksom skyddsfaktorer kan riskfaktorer ligga inom eller utanför individen själv. Riskfaktorer och skyddsfaktorer interagerar sinsemellan. Ett stort antal riskfaktorer hos individen själv eller i individens omgivning kan kompenseras av ett stort antal skyddsfaktorer. Skyddsfaktorer kan alltså jämna ut och motarbeta effekterna av riskfaktorer (Rutter 2000).

2.3 Fritidsaktiviteter som skyddsfaktor

RGRA är utöver en rörelse även en fritidsverksamhet, därav är det i sammanhanget

relevant att ta del av tidigare forskning som bedrivits om fritidsaktivitetens gynnsamma effekter.

Gilligan (2000) har betonat att fritidsaktivitet är en av de viktigaste *skyddsfaktorerna* för att utveckla motståndskraft under ogynnsamma förhållanden eftersom fritidsaktiviteter förser barn och unga med färdigheter, gemenskap, stärkt självförtroende med mera. Gilligan argumenterar även för att mindre erfarenheter/händelser kan innebära en vändpunkt och medföra stora konsekvenser för en ung människas utveckling (ibid. 38–39). Även Ungdomsstyrelsen konstaterar i en forskningsöversikt att fritiden kan vara en betydelsefull friskfaktor genom att bidra till en positiv utveckling när det bland annat gäller social kompetens, identitetsbildning, stärkt självförtroende, viktiga relationer med vuxna utanför familjen etcetera (Lindholm 2007:27). Ungdomsstyrelsens rapport 2011:1 framhåller att ”Kultur- och fritidsaktiviteter är viktiga för avkoppling, bra hälsa, personlig utveckling och förståelse av omvärlden. Alla ska ha rätt till kultur oberoende av familjeförhållanden och var man växer upp” (Zethrin, Svensson, Hedström, Wohlgemuth, Karlsson, Björkström & Westin 2011:3).

En positiv attityd till och engagemang i en fritidsaktivitet har även konstaterats ha både fysiskt och psykiskt hälsobringande- och antistressande effekter (Cassidy 2005). Cassidy resonerar i sin slutdiskussion även kring att hur man spenderar sin fritid under uppväxten kan ha betydelse för hur man kommer att fördriva sin fritid som vuxen eftersom man i barndomen lägger grunden för kommande livsstil och fritidsvanor (ibid.: 63, 65). Att hugga detta resonemang i sten vore alltför deterministiskt, men idén bör tas i beaktande. Resonemanget kan exemplifieras med att en person som mestadels är för sig själv under tonåren löper större risk att bli en ensamvarg i vuxen ålder, jämfört med om han eller hon varit en socialt aktiv ungdom.

2.4 Hiphop som folkbildningsrörelse och verktyg för social mobilisering

RGRA:s verksamhet bygger till stor del på att använda urbana konstuttryck som medel för att öka ungdomarnas samhällsdelaktighet och engagemang. Hiphopen har en central roll i dessa urbana konstuttryck och det är därmed relevant att få en inblick i den forskning som bedrivits om hiphop som folkbildningsrörelse och som ett verktyg för social mobilisering. Viktigt att observera är att begreppet hiphop inom ramen för denna uppsats *inte* åsyftar den kommersiella hiphopgrenen där ”bling-bling”, lättklädda damer

och flashiga bilar står i fokus. I denna uppsats åsyftas gräsrotsrörelsen hiphop som ursprungligen växte fram i socialt nedrustade delar av New York på 1970-talet. Hiphop har sedan dess använts som ett politiskt verktyg för samhällskritik, upplysning och demokratiseringsprocesser runt om i världen (Sernhede & Söderman 2011:15, Söderman & Folkestad 2008:2). Ett exempel härpå är den världsomspännande hiphoporganisationen Zulu Nation som strävar efter att bekämpa sociala orättvisor med hiphop som medel.

Definition av *hiphop som ett politiskt verktyg* för samhällskritik, upplysning och folkbildning har tydliga paralleller till traditionell nordisk folkbildning (Söderman & Folkestad 2008). Med nordisk folkbildning åsyftas bland annat folkhögskolan som ett gratis utbildningsalternativ för dem som kom från enklare förhållanden och tidigare inte haft möjlighet att tillskansa sig utbildning. Folkbildning kan beskrivas som en process där lärande och självutveckling sker i anknytning till estetiskt skapande (Larsson 1995).

Kanske kan den globaliserade hiphopen stå som ett uttryck för och exempel på en samtida folkbildning. På samma sätt som den svenska arbetarklassen en gång fann en väg ut ur sin marginalposition genom folkbildningen, kräver dagens invandrarungdom tillträde till samhällsgemenskapen genom att artikulera sin position via hiphop. (Söderman & Folkestad 2008:4)

Bland andra hiphop-pionären Afrika Bambaataa, som var med och etablerade hiphop som en social rörelse i 70-talets New York, har argumenterat för *kunskap* som ett femte grundelement som komplement till DJ-ing, grafitti, breakedans och rap, som är hiphopens fyra etablerade element (Söderman & Folkestad 2008:2). Under 2000-talets första decennium har hiphopen utvecklats till att bli förortsungdomens journalistik, då texterna sprider ordet om aktuella händelser och förhållanden. Hiphop kan på så vis både fungera som en megafon för marginaliserade röster och ett verktyg för att nå ut till unga som vare sig läser dagstidningar eller följer nyhetssändningar på TV (Sernhede & Söderman 2011:43; Söderman & Folkestad 2008:10). Hiphop kan även användas i egenskap av pedagogiskt medel för ungdomar, genom att internalisera en jakt efter kunskap om exempelvis historia, samhället och språk, som ett led i deras hiphopintresse (Söderman & Folkestad 2008:15).

Hiphop kan dock, likväl som nordisk folkbildning, kritiseras för att ha en inneboende dubbelhet. Samtidigt som båda dessa kulturriktningar erbjuder marginaliserade grupper en utökad makt genom kunskap och en artikulerad röst, så finns det också en uppfostrande eller paternalistisk sida. En inneboende aspekt av gräsrotshiphop och folkbildning handlar om att lära folket hur de ska ”vara” för att vinna gehör från allmänheten och beslutsfattare för de frågor man vill driva (Söderman & Folkestad 2008:5).

3. Teori

Min teoretiska utgångspunkt bygger på ideén om att människor i stor utsträckning formas i relation till de förutsättningar som står dem till buds både på strukturell nivå, och mer lokal samhällsnivånivå. Jag tror att individuella förutsättningar så som familjens socioekonomiska status, generellt sett har en tydlig koppling till övergripande samhällsstrukturer. Teoriramen för denna uppsats utgörs av Bourdieus fältteori. I nedanstående avsnitt görs en komprimerad och förenklad redogörelse för denna, och i avsnittet därefter ges en förklaring av min tolkning och tillämpning teorin.

3.1 Bourdieus fältteori

Tankegångar om ett dualistiskt samband mellan individ och struktur tog fäste i den moderna sociologin genom den franska sociologen Pierre Bourdieus begrepp *fält*, *habitus* och *kapital*. Bourdieu menar att den värld vi lever i kan delas upp i en mängd *fält*. Fälten utgör tillsammans den socialt konstruerade verkligheten, som kan beskrivas som ett mångdimensionellt rum där fälten utgör olika underavdelningar (Bourdieu 2010). Ett fält kan bestå av en statlig organisation, en familj, en religion, en skolklass, den feministiska diskursen, ett fotbollslag eller en kompisgrupp. Fälten har olika status i relation till varandra i den socialt konstruerade verkligheten. Även inom respektive fält råder givna hierarkier. Vilken hierarkisk position en individ intar i ett visst fält beror på individens *habitus* (Bourdieu 2010). Habitus kan kortfattat förklaras som ”individens socialt inlärd sätta att vara” (Lindgren 2008:169). Detta innebär att en individ socialiseras in i sitt habitus, alltså formas av sin omgivning. Bourdieu menar att habitus internaliserats i individer så till den grad att individerna själva inte är medvetna om hur deras beteende styrs av deras habitus (Bourdieu 2010).

Habitus påverkas i sin tur av olika typer av *kapital*, eller typer av resurser, som Bourdieu benämner ekonomiskt-, kulturellt- och socialt kapital. Kapitalen är överförbara inom familjen och utgör en central roll för vilken position man intar i olika sociala fält (Bourdieu 2010). En kort förklaring av respektive kapital görs nedan.

- *Ekonomiskt kapital* utgörs av ekonomisk ställning, inkomst, egendom etcetera.
- *Kulturellt kapital* handlar om utbildning, kunskap och förmåga att föra sig i olika situationer.
- *Socialt kapital* är resurser i form av kontaktnät, och kontakter med ”rätt personer”.

Dessa tre kapitalformer formar tillsammans vad Bourdieu kallar för *symboliskt kapital*, vilket är det som avgör ”en individs totala anseende” (Lindgren 2008:170). En individ behöver alltså inte ha en hög grad av alla tre kapitaltyperna, utan ett stort socialt kapital kan i ett visst fält kompensera ett litet kulturellt- eller litet ekonomiskt kapital (Bourdieu 2010).

Sammanfattningsvis bygger Bourdieus fältteori på att individen fostras in i sitt sätt att tänka och vara (habitus), beroende på under vilka omständigheter man växer upp (i vilket fält). Habitus påverkar sedan de val individen gör genom livet. På så sätt vill Bourdieu påvisa en tydlig relation mellan individ och struktur. Hur vi klär oss, vad vi lyssnar på för musik, vilken mat vi gillar och vilken position vi intar på arbetsmarknaden beror enligt detta synsätt på vårt habitus (Bourdieu 2010).

3.1.1 Tolkning och tillämpning av teorin

Tonåren är en tid då många av oss går igenom omvälvande självomvärderingar. De ungdomar som utgör studiesubjekt för denna uppsats empiriska insamling tampas förutom med ordinarie tonårsproblematik även med att växa upp i en miljö som stigmatiserats av allmänheten. Enligt Wacquants (2007) resonemang riskerar invånare i territoriellt stigmatiserade områden att internalisera en känsla av skam och ovärdighet, vilket sannolikt ger negativa konsekvenser i identitetsutvecklingen (habitus), och en upplevelse av att stå utanför storsamhället. Detta går hand i hand med Bourdieus habitusteori. Faktum är att både Wacquant, Bunar och Sernhede, vars forskning bitvis redogjorts för i denna uppsats, är influerade av Bourdieus fältteori.

Vad gäller Bourdieus fältteori vill jag göra förbehållet att förbättrade förutsättningar på lokalnivå kan vara tillräckligt för att individen ska kunna avvika från i förhand uttrampade stigar. Eftersom vårt habitus influeras av de olika kapitaltyperna vill jag fokusera på det utrymme som ges för att låta vårt habitus utvecklas och förändras. Jag utgår därmed från en mer flexibel och mindre deterministisk tolkning av habitusbegreppet. I kapitlet Resultat och analys används framförallt Bourdieus *kapitalbegrepp*, men även begreppen *fält* och *habitus*, som tolkningsverktyg. De kategorier som analyseras har utvunnits genom en kodningsprocess inspirerad av *grounded theory*s bearbetningsverktyg (se s. 23).

Min forskningshypotes är, utifrån ovan beskrivna teori, att verksamheten RGRA genom sin ambition att ge ungdomarna stärkta möjligheter att synas, höras, aktivt delta i samhället och få utlopp för sin kreativitet, kan stärka ungdomarnas kulturella och sociala kapital och på så sätt stärka deras position som samhällsmedborgare.

I analyskapitlet används även de teoretiska begrepp som etablerats i kapitlet Forskning och teoretiska begrepp, som tolkningsverktyg.

4. Metod och metodologiska överväganden

I detta kapitel redogörs för mitt tillvägagångssätt för inhämtning och analys av undersökningens empiri. Ett relativt stort utrymme ägnas detta kapitel i förhållande till uppsatsens sidomfång, vilket är motiverat av det faktum att min studie bygger på metodtriangulering. Därmed har jag har flera olika forskningsmetoder att redogöra för, vilket kräver sitt utrymme.

Det valda tillvägagångssättet för denna studie har varit att göra en fallstudie av verksamheten RGRA. Fallstudien har historiskt sett bland annat använts för att belysa framgångsrika åtgärdsprogram (Yin 2007:33–34), och lämpar sig för att besvara forskningsfrågor av karaktären *hur* och *varför*, samt när avsikten är att studera ett samtida samhällsfenomen i en konkret kontext (Yin 2007:17, 22; Jacobsson & Meeuwisse 2008:50). Fallstudien utgör därmed ett lämpligt angreppssätt utifrån studiens syfte och frågeställning.

En fallstudie utmärks av en omfattande och detaljrik materialinsamling av ett enda eller ett fåtal *fall* (Bryman 2011:73). Ett fall kan utgöras av exempelvis ett bostadsområde, en organisation, en specifik utbildning, eller en äldreomsorgsavdelning. Det centrala är att fallet är tänkt att möjliggöra studier av ett samtida samhällsfenomen. Det valda fallet bör utmärka sig genom att antingen vara typiskt för den representerade typen av fall, alternativt avvika nämnvärt från normen och därigenom representera något extremt (Jacobsson & Meeuwisse 2008:50). Jag motiverar mitt val av verksamheten RGRA som studieobjekt med att verksamheten utgör en, i svensk kontext, nytänkande ansats att fånga upp en grupp ungdomar som annars förbises av samhället alternativt anses utgöra polisiära ärenden (se Sernhede & Söderman 2011:46–49).

Fallstudien som sådan är snarare en metodologisk modell än en metod (Jacobsson, Meeuwisse 2008:50). Karaktäristiskt för en fallstudie är metodtriangulering, det vill säga att flera olika typer av data samt olika typer av insamlingsmetoder används (Yin 2007:31; Jacobsson & Meeuwisse 2008:49). Materialet som behandlas i föreliggande uppsats har inhämtats enligt den metodtriangulering som redogörs för i efterföljande avsnitt.

4:1 Tillvägagångssätt

Jag har gjort en mikrovariant av en deltagande observation under tre kvällar då jag fanns på plats och iakttog verksamheten. Min närvaro kan dock knappast benämnas som en deltagande observation eftersom forskare som genomför regelrätta deltagande observationer ofta ägnar flera år åt denna typ av studie (Bryman 2011:379). Jag fanns emellertid på plats och iakttog ungdomarnas interaktion med varandra och med personalen, och förde fältanteckningar om mina iakttagelser. Samtliga närvarande informerades om min närvaro som observatör/forskare. Många av ungdomarna var nyfikna på vad jag gjorde där, och de bjöd under andra kvällen in mig till att delta i deras livesända radioprogram vilket jag gjorde. I övrigt höll jag ganska låg profil. Jag var till viss del delaktig i samtal som fördes mellan ungdomar och personal, men var överlag mer observerande än deltagande. Lindstein (1997) redogör för fyra olika deltagande-observatörroller som definieras utifrån graden av deltagande, samt graden av samarbete om forskningen. De fyra positionerna benämns *ren observation*, *deltaga som observatör*, *observera som deltagare* samt *rent deltagande* (ibid.: 1997:68) Min intagna position kan närmast beskrivas som *deltaga som observatör*. Med tiden blir det allt

svårare att förhålla sig opartisk eftersom man engageras i den grupp/verksamhet som man studerar. Detta innebär i mitt fall en fördel eftersom jag enligt ovanstående resonemang hade goda chanser att förbli neutral i min roll som forskare under mina tre dagar i verksamheten (muntlig kommunikation med Frida Petersson 120503). Jag anser att ”micro-deltagande observationen” har berikat studien som sådan eftersom det hjälpt mig att få en djupare inblick i verksamheten än jag skulle ha fått genom enbart intervjuer och dokument.

Fältanteckningar fördes löpande under mina kvällar på RGRA, dock inte inför de observerade eftersom detta sannolikt hade skapat en stel och onaturlig stämning (Petersson 2013:91). Korta minnesanteckningar fördes allteftersom jag fick tillfälle att gå undan på toaletten eller dylikt, och utförligare anteckningar gjordes i anslutning till dagens slut då jag lämnat verksamheten. Under den andra fältstudiedagen kom jag på idén att skriva minnesanteckningar på min telefon genom att låtsas skriva sms eller surfa på internet. Denna idé fick jag genom att många av ungdomarna ständigt ”fipplade” med sina telefoner. I de anteckningar som förts utifrån minnesanteckningarna har jag försökt vara mycket deskriptiv och utförlig, samt undvikit att använda värdeladdade beskrivningar (muntlig kommunikation med Frida Petersson 120503). Fangen (2005:93) skriver att ”själva poängen är snarare att ge en god beskrivning av vad som skedde, än att ge en värdering av det”. Valda delar av mina fältanteckningar redovisas. Jag upplever att studiens resultat berikas av fältanteckningarna eftersom dessa ger läsaren en mer levande bild av RGRA.

När jag först kom till RGRA:s lokal inhämtade jag information om verksamhetens metoder genom *semistrukturerade intervjuer* med personalen. En semistrukturerad intervju innebär att forskaren har förberett sig med en samling frågor inom specifika teman, istället för en strukturerad intervju med bundna svarsalternativ. Intervjupersonerna har givits frihet i sitt sätt att besvara frågorna och intervjuaren (jag) har haft möjligheten att komma med följdfrågor allteftersom (Bryman 2011:415). Mitt motiv har varit att få en fördjupad förståelse för verksamhetens arbets sätt. Jag har intervjuat tre personer som är anställda i verksamheten RGRA varav två enligt min intervjuguide (Se bilaga 1), och den tredje i form av en spontan, ostrukturerad intervju

För att utforska deltagarnas (ungdomarnas) egen bild av vad verksamheten tillför dem, samt för att väcka diskussion om olika aspekter av verksamheten genomfördes avslutningsvis en *fokusgruppsintervju*. En fokusgrupp är en form av gruppintervju där en intervjuledare (i det här fallet jag) fokuserar intervjun på specifika teman (Bryman 2011:446), se mina teman i bilaga 2. Min tanke med att hålla en fokusgrupp istället för enskilda intervjuer med ungdomarna var att det skulle inge en trygghet för ungdomarna att diskutera frågorna i grupp. Så här i efterhand tror jag att resultatet hade varit mer givande om jag genomfört enskilda intervjuer. Jag tror dock att det hade varit svårare att få ungdomarna att ställa upp det. Nedan beskrivs omständigheterna runt fokusgruppsintervjun i en fältanteckning.

När det blivit dags att hålla fokusgruppsintervjun är det tre killar och en tjej som nappat på förfrågan om att vara med. Vi går in i kontoret för att hålla intervjun. Ute i samlingsrummet är det stimmigt. Folk diskuterar högljutt. När vi ska påbörja intervjun kommer en kille in i rummet. ”Jag ska också vara med”. Han har fått höra att man får biobiljetter för deltagande. Jag förklarar att det bara finns fyra biocheckar, att han kan få vara med om han gärna vill, men att han inte kommer få någon egen biocheck. Tjejen säger att hon ångrat sig och reser sig upp. Jag säger att jag gärna vill ha med henne, att det vore kul om en tjej var med. Men hon reser sig och lämnar rummet. Killarna är högljuda och pratar i mun på varandra. Dörren öppnas och en till kille kommer in. ”Jag ska också vara med”. Han sätter sig på en stol. Alla pratar högljutt i mun på varandra i det lilla kontoret. Jag säger att det inte finns fler biobiljetter. ”Men jag är istället för henne”. Jag förklarar att en annan kille redan tagit hennes plats. Killen går ut efter en liten stund. Till sist blir det tyst i rummet. Jag förklarar hur viktigt det är att de inte pratar i mun på varandra samt förklarar att det de säger kommer att avidentifieras i uppsatsen och att inspelningen kommer förstöras när jag blivit godkänd. Jag presenterar upplägget och säger att det är meningen att de ska diskutera fritt utifrån mina teman men att det som sagt är jätteviktigt att de pratar en i taget. Jag slår på diktafonen och fokusgruppsintervjun börjar. Nu sitter killarna plötsligt som små ljus och svarar en och en på mina diskussionsfrågor. Det känns lite stelt och uppstylat. Jag upprepar att tanken är att de ska diskutera, att jag inte har så många frågor. Killen som i sista sekund ersatte tjejen säger nästan ingenting. Han svarar ibland kort att han håller med i det någon annan säger, men bidrar inte med några egna synpunkter hur mycket jag än försöker fiska. Två av killarna i intervjugruppen är mycket verbala och engagerade i RGRA. Fokusgruppsintervjun som helhet kändes i efterhand som något av ett misslyckande för mig. Det blev inte alls den öppna diskussion mellan ungdomarna som jag hade hoppats på. Jag fick vara mycket mer delaktig och styrande än planerat.

För att på ett konkret sätt kunna bilda mig en uppfattning om hur resursstarka de ungdomar som är engagerade i RGRA är, har jag som komplement till fokusgruppsintervjun och besöket på RGRA använt mig av *Antonovskys formulär för att mäta KASAM*. Akronymen KASAM står för Känsla av sammanhang och utgör essensen i Aron Antonovskys teori om varför en del människor klarar av svåra levnadsförhållanden, eller traumatiska händelser bättre än andra. De tre komponenterna *begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet*, är dynamiskt sammankopplade och utgör tillsammans en individs KASAM. (Se formuläret samt en kortfattad förklaring av tolkning i Bilaga 3). Tio exemplar av formuläret delades ut varav åtta fylldes i på tillfredställande sätt. Jag fanns på plats och var behjälplig när oklarheter gällande frågor eller svarsalternativ uppstod.

4.2 Urvalsprocess

Valet av intervjupersoner har baserats på frivilligt deltagande. Jag har använt mig av bekvämlighetsurval, vilket enkelt förklarat innebär att jag använt mig av det jag fått tillgång till (Bryman 2011:194). Eftersom studien är av kvalitativ karaktär och syftar till att resultera i en subjektiv djupgående analys, har jag inte funnit det relevant att lägga vikt vid representativitet i urvalet (Bryman 2011:433). Mina enda kriterier för intervjupersonerna har varit att de är anställda eller deltagare i RGRA samt att de är minst 15 år.

Fokusgruppen bestod av fyra killar varav en 15-åring och tre 16-åringar. Jag har nöjt mig med att göra en fokusgruppintervju, eftersom min studie kompletteras genom fallstudiemodellens metodtriangulering. Ungdomarna tackades för deltagande i fokusgruppsintervjun med biocheckar á 200 kronor vardera, vilket de informerades om i samband med att de gick med på att bli intervjuade (kvällen innan den aktuella fokusgruppsintervjun). McKegany (2001) för en diskussion om potentiella för- och nackdelar med att erbjuda intervjupersoner en mindre belöning. Hans slutsats är att en avvägning bör göras i varje enskilt fall, men att det överlag är ett bra sätt att motivera till deltagande samt för att visa uppskattning. Jag resonerade mig fram till att det inte är mer rätt att ge ungdomarna kompesation för sitt deltagande, eftersom personalen som intervjuades gjorde detta på betald arbetstid. En annan anledning till valet att erbjuda biocheckar var att jag ville försäkra mig om att ungdomarna som sagt att de skulle delta

faktiskt kom på avtalad tid. I mitt fall föranledde de utlovade biocheckarna viss problematik. I sista sekund blev det konkurrens om vilka som skulle få vara med, och en av killarna som deltog i den slutgiltiga gruppen gav intrycket av att delta enbart för biocheckens skull.

Två semistrukturerade intervjuer genomfördes med anställda i RGRA:s verksamhet. Som komplement gjordes även en ostrukturerad spontan intervju med en anställd som har mer erfarenhet av verksamheten i Rosengård än de två som tidigare intervjuats.

4.3 Etiska överväganden

För att vara etiskt försvarbar måste forskning bidra med ny kunskap, samt i största möjliga mån undvika att orsaka någon form av skada eller obehag (Vetenskapsrådet 2002:5; Smedler 2012:66). Mina intervjupersoner kan anses befinna sig i en utsatt situation eftersom de representerar RGRA:s målgrupp, nämligen "... ungdomar som lever i eller upplever ett utanförskap..." (www.rgra.se). För att i så liten grad som möjligt utsätta ungdomarna för obehag valde jag att använda mig av fokusgruppintervjuer. Mitt resonemang kring detta var att det sannolikt skulle inge en trygghet för de intervjuade att kunna diskutera aktuella teman i varandras närvaro i en avslappnad miljö. Eftersom min studie avser att fokusera på en potentiellt positiv förändringskraft anser jag inte att etikprövning är relevant.

Ungdomarna som deltagit i min fokusgruppsintervju har ej uppnått myndig ålder, jag har dock i enighet med Vetenskapsrådets forskningsetiska regler satt en nedre åldersgräns för deltagande. Minimiålder för att få medverka i en forskningsstudie utan målsmans samtycke är 15 år (Vetenskapsrådet 2002:9; Hermeren 2011:43). Intervjupersonerna i fokusgruppen har anonymiserats så långt det varit möjligt, genom användande av fiktiva namn (Vetenskapsrådet 2002:12–13).

Som utövare av kvalitativ forskning är det viktigt att vara medveten om sin egen roll i tolkningen av det insamlade studieresultatet. Jag som individ har betraktat resultatet utifrån mina egna förkunskaper och övertygelser. Det är viktigt för läsaren att beakta att de resultat som presenteras inte är någon objektiv fakta, utan snarare en redogörelse för hur en grupp individers subjektiva erfarenheter kan tolkas utifrån ett visst perspektiv

(Eliasson 1995:170). Mina utgångspunkter för tolkningen av materialet redogörs för i kapitlet ”Teori”. Jag har genomgående tillämpat Vetenskapsrådets forskningsetiska principer om informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet (Vetenskapsrådet 2002). RGRA har erhållit information om dessa forskningsetiska principer genom ett informationsbrev (se bilaga 4).

4.4 Bearbetning och analysmetod

Transkriberingen av intervjumaterialet har varit en tidskrävande process. En timmes intervjumaterial har tagit en arbetsdag att transkribera. Transkriberingen har genomförts med stor noggrannhet och även läten så som ”eh” och ”asså” har skrivits i syfte att få en så korrekt helhetsbild som möjligt.

Analysen av det transkriberade materialet har inspirerats av *grounded theory*s kodningsförfarande. Materialet lästes noggrant, ledord och centrala meningar markerades genom understrykningar. Detta kallas enligt Kathy Charmaz modell av *grounded theory* för *initial kodning* (Charmaz 2006:47). Denna process upprepades eftersom nya genomläsningar av materialet kan innebära nya upptäckter som kan resultera i omvärderingar av de tolkningar som gjorts vid tidigare genomläsningar (Bryman 2011:514). Två genomläsningar kan tyckas vara bristfälligt, men med tanke på den begränsade tid som stått till buds har jag gjort bedömningen att två genomläsningar varit fullgott i det givna sammanhanget. Jag är medveten om att min tillämpning av *grounded theory*s analysverktyg är högst pragmatiskt, då *grounded theory* är i grund och botten en induktiv metod. Föreliggande studie hade en teoretisk ansats redan innan studien genomfördes, jag har emellertid inspirerats av *grounded theory*s kodningsprocess vid bearbetning av empirin.

De ord som strukits under vid den initiala kodningen markerades sedan med olikfärgade markeringspennor i syfte att sammanföra de enskilda koderna i övergripande kategorier. Detta kallas *fokuserad kodning*, och innebär att endast de mest centrala koderna lyfts och förs samman i kategorier, medan övriga koder åsidosätts (Charmaz 2006:57, Bryman 2011:514) Vidare bearbetning har skett genom att jag upprepade gånger läst de citat som valts ut för att representera de olika kategorierna som utvunnits genom ledorden. De kategorier som utvunnits genom den fokuserade kodningen har sedan analyserats i relation till tidigare forskning samt uppsatsens teoretiska ram (Bourdieu

fältteori). Att återge citaten i resultat och analyskapitlet fyller flera funktioner. Dels så görs intervjupersonerna till aktiva subjekt, och dels så inbjuder citaten läsaren till att själv bli en del i tolkningsprocessen, och aktivt ta ställning.

De utvalda citaten har inför publicering i Resultat- och analyskapitlet redigerats med varsam hand. Det talspråk som överförts genom transkriberingen har tonats ner, och upprepade utfyllnadsord så som *asså/eh/likasom/va* har redigerats bort för att förbättra läsbarheten.

4.4.1 Läsanvisning

Vid citat använder jag medvetet vissa talmarkörer som exempelvis ”dom” och ”sen” istället för ”dem” och ”sedan”, för att markera att det är ett talspråk. Intervjupersonerna har som sagt givits fiktiva namn, och när det rör sig om någon i personalen som citeras så har jag markerat detta inom parentes, exempelvis;

Johan (personal): Hej, jag heter Johan.

Både fältanteckningar och citat markeras genom indrag samt en punkts mindre typsnitt än den omgivande analysen. För tydligheten skull har mina frågor och följdfrågor kursiverats i citaten. I övrigt använder jag mig av följande markörer:

- [...] anger att text utelämnats
- ... anger avbrutet tal/tankepaus.
- [förtydliganden] hakparentes med text inom är mina egna förtydliganden.

5. Resultat och analys

Detta kapitel avser att besvara frågeställningarna genom en presentation och analys av väl valda citat ur intervjuerna. Urvalet av citaten baserar sig på en pragmatisk tillämpning av *grounded theory* där centrala begrepp identifierats ur intervjumaterialet och sedan kategoriserats. Mina egna iakttagelser under ”micro-deltagande observationen” samt min granskning av RGRA:s verksamhetsberättelse 2011 används som komplement. De två frågeställningarna besvaras omlott genom presentationen av kategorierna i detta kapitel. Avslutningsvis besvaras frågeställningarna separat genom mina sammanfattande slutsatser i kapitel 6.

5.1 Kategorier

Jag har funnit fyra huvudkategorier, som vardera har ett antal mer specifika underkategorier. Huvudkategorierna är: *Hiphop*, *Synas och höras*, *Ansvar och delaktighet* samt *Ett andra hem*. De utvunna kategorierna exemplifieras som sagt genom väl valda citat.

Huvudkategori	Underkategorier	Exempel på ledord
<i>Hiphop</i>	<ul style="list-style-type: none">• Hiphop och socialt engagemang• Hiphop som verktyg för lärande• Musikstudion: verktyg för att leva ut sina drömmar	Spela in, uttrycksform, politisk förankring, dansen, hiphopen är så fri, underdog-perspektiv, beatboxa, DJ:a, rappa, samhälle, producera, rim, skriver och skriver, betydelse i texten, inspiration, flow
<i>Synas och höras</i>	<ul style="list-style-type: none">• Event• Projekt• Radio RGRA• Spela in sin musik	Filmprojekt, radio, debattkväll, konsert-evengemang, videoklipp, studion, mikrofon, skjutjärns-journalister, fantastiskt party på scen, talangjakt, en dörr utåt, stå på scen
<i>Ansvar och delaktighet</i>	<ul style="list-style-type: none">• Styrelsen• Ungdomskoordinatorer	Engagera mig, arrangerar, sköta radion själva, vi som kommer med ideérna, jobba självständigt, agera som pedagoger, förebilder
<i>Ett andra hem</i>	<ul style="list-style-type: none">• Gemenskap i mångfalden• En extra vuxen: förebild, bollplank, stöd, och vägledning	Chilla med lite vänner, trygga, trevliga, åldern spelar ingen roll, umgås, gemenskapen, lärde jag känna, förstår, familj, tjejkväll

5.1.1 Hiphop i RGRA - "som jäst i bröd"

RGRA går i sin verksamhetsberättelse och på sin hemsida ut med att de använder hiphop som medel för att nå ut till och engagera unga människor i förorten. Som inledande fråga under min fokusgruppintervju bad jag killarna berätta vad det är som lockar dem till RGRA, och redan här blir det tydligt att musiken (hiphopen) har en central roll i verksamheten.

Varför ni kommer till RGRA? Vad är det som lockar er?

José: Clara [en jämnårig tjej], [skrattar]. Nej, vi kommer hit, jag kommer hit när jag ska spela in, eller när jag har lite andra projekt och så, eller så kommer jag bara hit för att chilla med lite vänner.

Ahmed: Jag kommer hit dels för jag försöker lära mig att producera musik, och stödja mina vänner och försöka ha så roligt som möjligt.

Jim: Jag kommer hit för att spela in mina grejer som jag har skrivit, och lära, dessutom lära sig nya saker. Och man kommer hit också för att bara ta det lugnt, umgås med kompisar,

José: Med Johan?!

Jim: Ja, med Johan också, ungdomsledaren då. Bara ta det lugnt, bara nånstans att vara istället för att umgås på gatorna, så har man nånstans att vara och umgås.

Nermin: Jag är här på grund av samma anledning som Jim.

Musik och sällskap?

Nermin: Ja.

Musik och sällskap tycks alltså de centrala punkter som attraherar ungdomarna till RGRA. Under min tredagarsvistelse i RGRA:s lokal hördes i stort sett oupphörligen hiphopbeatsens dunkande genom studios väggar ut till umgängeslokalen. Att hiphop utgör en gemensam nämnare för många av RGRA-ungdomarna är knappast någon slump om man betraktar det genom Bourdieus glasögon. Fältteori bygger på att individen fostras in i sitt habitus utifrån vilken typ av område man växer upp i (vilket fält). Habitus påverkar sedan individens sätt att vara, inklusive smak och tycke (Bourdieu 2010). RGRA riktar sig specifikt till ungdomar från de så kallade miljonprogramsområdena, vilket utifrån Bourdieus teori förklarar deras gemensamma intresse för hiphop. Hiphop är traditionellt sett marginaliserade ungdomars subkultur (Sernhede 2002, Sernhede & Söderman 2011)

Hiphop och socialt engagemang

Hiphop kan ses både som en musikstil, en identitetsskapande subkultur, en politisk gräsrotsrörelse och en modern folkbildningsrörelse (Sernhede & Söderman 2011, Söderman & Folkestad 2008). I fokusgruppen framkommer att hiphop är mer än musik för några av killarna:

José: Ja, jag tror faktiskt starkt på att hiphop är ett verktyg. För hiphop den har inget kön, ingen ålder, den har ingen etnicitet eller nån religion, utan den har slagit igenom alla dessa saker och den får oss att inse att vi har mer gemensamt än vi har olikt. Och till exempel Ahmed som har en annan hudfärg än jag, vi kan komma tillsammans och lyssna på hiphop och dansa till det [...] utan att vi känner oss särbehandlade.

Det är uppenbart att det finns en politisk medvetenhet och att hiphopen inte uteslutande handlar om en hobby. Citatet ovan kan tolkas som att José betraktar hiphopen som ett verktyg för att ta sig igenom socialt konstruerade barriärer, han belyser hiphop som någonting som är öppet för alla. Denna uppfattning om hiphopens enande kraft har även uppmärksammats av Sernhede och Söderman (2011:15) samt Söderman och Folkestad

(2008:2) som intresserar sig för hur hiphop används som redskap i demokratiseringsprocesser runt om i världen. En relevant fråga i sammanhanget blir då hur pass central roll hiphopen spelar i RGRA.

Tobias (personal): [ironiskt] Ja, det är första gången då som jag kanske säger någonting negativt om rörelsen [öppnar upp munkjackan och visar sin Metallica t-shirt]. Jag är oerhört fascinerad av just hiphoprörelsen, och den drivkraft som den verkar ha för många ungdomar, det är fantastiskt bra.[...] vi har ungdomar som inte bara gör hiphop utan det finns många som sjunger RnB [...] Vi hade bara för två veckor sen två tjejer här som satt och spelade gitarr och körde lite reggae. Vi har även försökt få in ungdomar, och det finns ungdomar som även kör annan sorts musik. Men hela hiphopkulturen är ju en väldigt basal grej för hela liksom [syftar på RGRA:s koncept]. Utan den så skulle det ju... ungefär som jäst i bröd . Det skulle bara bli ”prfff”, platt, om det inte hiphopkulturen fanns med där liksom och i det basala utbudet så, sådär.

Johan, som är en annan av RGRA:s anställda, uttrycker det såhär:

Johan (personal): [...] hiphop är på nåt sätt ofta [...] en uttrycksform som utvecklas i urbana miljöer och liksom, den har en politisk förankring [...] Vi har den utgångspunkten [hiphoprörelsen], men det är inte så att alla som kommer hit måste hålla på med hiphop. [...] Men sen kan man se RGRA, hur det har uppkom ifrån den grunden och de rötterna [...] det finns så mycket inom hiphopkulturen och var den kommer ifrån, som man kan applicera på andra saker [...]

Som framgår av Tobias och Johans citat råder en öppenhet inför andra musikaliska uttryck och stilar, men i grund och botten fyller hiphopen en central funktion. Ända sedan hiphopens uppkomst i 70-talets New York har den använts som medel i demokratiseringsprocesser runt om i världen (Sernhede & Söderman 2011:15, Söderman & Folkestad 2008:2). En förklaring till detta sett utifrån fältteori skulle kunna vara det faktum att hiphop är en uttrycksform som utvecklas som en gräsrotsrörelse i urbana miljöer (förortsområden) vilket Johan nämnde, och att unga människor i dessa områden identifierar sig med hiphopkulturen eftersom den på sätt och vis för deras talan. Sernhede och Söderman (2011) samt Söderman och Folkestad (2008) konstaterar att hiphop i många fall används som en megafon för marginaliserade röster. Johans citat är enhetligt med tesen om hiphopens politiska kraft.

Hiphop som verktyg för lärande

I kapitlet Tidigare forskning har redogjorts för de kopplingar som finns mellan hiphop och folkbildning. Söderman och Folkestad (2008:4) skriver att ”Kanske kan den globaliserade hiphopen stå som ett uttryck för och exempel på en samtida folkbildning”. Konkreta exempel på hur hiphop kan användas för lärande gestaltas i följande citat från fokusgruppsintervjun:

José: Du skriver ju mer och mer [...] när du ska rimma, så tänker du ”vilket ord rimmar där?”. Så kanske du säger ett ord som du inte vet vad det betyder. Och då googlar du upp det ordet och då vet du att ”Aha, nu har jag lärt mig ett nytt ord”, om man säger så. Och sen så kan man rabbla upp ord som man aldrig använt innan, som bara funnits i ens undermedvetna hela tiden och så tänker man ”Aha, jag visste inte att jag kunde detta ordet” typ. Man lär sig använda ord som man inte använt innan.

Ahmed: Det får man väl även om man inte skriver texter utan lyssnar på musiken [...] Vi säger att du hör en text på en låt och så hör du en massa ord som du inte hört förut och så tänker du ”Fan vad schysst detta ord, vad är betydelsen med detta ord?”, ”Fan vad sjukt att han kom in med dessa ord och bla bla”. Och så söker du upp det, och sen så tänker du, ”Aha, detta betyder det här och det rimmar på det här, och så vet jag det till nästa gång”.

[...]

José: Jag tycker att min svenska har utvecklats och min engelska, väldigt väldigt mycket, och dessutom har faktiskt mina kunskaper inom SO också utvecklats [sedan han började skriva hiphoptexter], för jag försöker ju skriva texter med lite politiska budskap om man säger så. Så man har utvecklats i SO och språken.

[...]

José: Ju mer du skriver, desto bättre blir man liksom. Det är en sån cirkel att du skriver hela tiden mer och desto bättre blir du. Desto bättre det blir desto mer vill du skriva, så man utvecklas hela tiden [...]

Killarna framhäver hur hiphopen påverkat deras engelska och svenska vokabulär. De motiveras till att lära sig nya ord genom sitt intresse för att skriva texter och skapa musik till texterna. José nämner även att hans SO-kunskaper har förbättrats eftersom han försöker skriva politiska låtar. Ur Bourdieus perspektiv kan dessa förbättrade kunskaper inom språk och SO sägas bidra till att stärka killarnas kulturella kapital, vilket till stor del handlar om utbildning och kunskap. Ett rikt språk och en god

allmänbildning inom samhällsorienterade ämnen kan i förlängningen betraktas som egenskaper som höjer en individs totala anseende, eller symboliska kapital.

Musikstudion: verktyg för att leva ut sina drömmar

Som boende i ett stigmatiserat eller resurssvagt område lever man ofta under förhållanden där familjens ekonomiska resurser är begränsade (Kamali 2006). Enligt Bourdieus fältteori är det ekonomiska kapitalet en av de tre komponenter som tillsammans formar en individs totala anseende (symboliska kapital), men utöver det så innebär det givetvis begränsningar i tillvaron. En utsatt ekonomi innebär sannolikt i många fall att familjen tvingas säga nej till barnens önskemål om olika fritidsaktiviteter (så länge det inte är kostnadsfritt). Det är onekligen olyckligt eftersom en fritidsaktivitet har visat sig vara en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att utveckla motståndskraft (Gilligan 2000, Lindholm 2007:27). Det faktum att aktivitetsutbudet på RGRA är gratis kan därför antas vara en viktig faktor eftersom det ger unga från resurssvaga områden möjligheten till att göra verklighet av sina drömmar om att få skapa och spela in musik. ”Alla våra aktiviteter och arrangemang är kostnadsfria vilket är ett viktigt sätt för oss att skapa det forum som alla ungdomar ska ha tillgång till, oavsett socioekonomisk bakgrund eller nuvarande omständigheter” (RGRA verksamhetsberättelse 2011:2). I detta avseende utgör RGRA en resurs för de som har ett litet ekonomiskt kapital.

Ahmed: [...] om man jämför RGRA med en annan studioförening eller nåt sånt i USA, så kostar det ju dels att man ska kunna få göra det man gör, eller det man vill lära sig. Här får du ju chansen att göra det, allting, det kostar ju fast inte så jättemycket. Det kostar 40 kronor per år.

José: Inte ens det, det är bara om man vill bli medlem. Alltså man kan komma hit om man inte är medlem.

Ahmed: Annars är det ju kostnadsfritt och då har du ju chansen ” Ja, ok, jag kanske inte har så bra ekonomi där hemma, men ändå får jag chansen att göra det jag känner för att göra”, och det är ju en väldigt väldigt positiv grej.

José: Dessutom så visar det att man kan lyckas fast man inte hade några pengar från första början.

Citaten från fokusgruppsintervjun visar att killarna trots en medvetenhet om sina ekonomiska begränsningar har en stark framtidstro. Att som 15-, 16-åring ha en så hoppfull inställning till framtiden trots att de bor i områden som riskerar att leda till ett negativt identitetsskapande (Bunar 2001:276–277), kan givetvis inte rakt av

härledas till deras delaktighet i RGRA. Emellertid har det påvisats att till synes små händelser kan innebära en vändpunkt och medföra stora konsekvenser för en ung människas utveckling (Gilligan 2000:38–39). En positiv attityd till och engagemang i en fritidsaktivitet har dessutom konstaterats ha både fysiskt och psykiskt hälsobringande- och antistressande effekter (Cassidy 2005), vilket ger visst stöd till tesen att RGRA skulle kunna vara en bidragande faktor till fokusgruppskillarnas starka framtidstro.

5.1.2 Synas och höras

I mitt intervjumaterial samt verksamhetsberättelsen från 2011 framkommer att en stor del kring rörelsen RGRA handlar om att ge ungdomar chansen att synas och höras. Att få chansen att bli uppmärksammas och göra sin röst hörd används inom RGRA, som en av flera strategier, för att motverka ungdomarnas upplevelse av marginalisering. Hiphop kan dessutom användas som ett verktyg för att nå ut till andra unga som vare sig läser dagstidningar eller följer nyhetssändningar på TV (Sernhede & Söderman 2011:43; Söderman & Folkestad 2008:10).

Ett positivt laddat synliggörande av ungdomarna från förorten sker delvis genom att erbjuda dem möjligheten att spela in egenproducerad musik som de själva skrivit texten till. Detta är ett sätt för ungdomarna att sprida sina tankar och upplevelser genom olika sociala medier och musiksajter på internet. Utöver detta skapar RGRA tillsammans med ungdomarna möjligheter att göra vad många unga talanger drömmer om, nämligen att stå på scen för en stor publik. För att som tonåring få denna möjlighet att nå ut, så är det nödvändigt att ha rätt kontakter, det vill säga socialt kapital, vilket RGRA i detta sammanhang förser ungdomarna med. I följande citat uppenbart att det är av stor vikt för ungdomarna själva att få möjligheten att nå ut.

José: [...] folk har ofta den uppfattningen om ungdomar till exempel i Lindängen, att dom inte har några åsikter. Att dom inte bryr sig om si och så. Men RGRA kommer in där och visar att ”Kolla det finns faktiskt fortfarande 15-åriga killar som har ambitioner, som har drömmar, och som kan göra skillnad”.

Det framgår av citatet att José är medveten om att allmänhetens uppfattning av honom (hans anseende/symboliska kapital) påverkas av hans bostadsområde (hans fält).

Lindängen är i likhet med Rosengård ett etniskt segregerat och socialt resurssvagt område. José visar emellertid ovilja att låta sig kategoriseras, och ser RGRA som ett verktyg att motbevisa de fördomar som råder om unga killar från förortsområden. Nedan följer ett citat från fokusgruppsintervjun som visar på andra aspekter av möjligheten att bli sedd och hörd.

Ahmed: Jag personligen tycker att det är en väldigt viktig del, för att hade du inte fått lysas upp, eller du vet så [...] visa den svenska befolkningen vem du är, så hade du ju gjort vad som helst för uppmärksamhet. Det som vi kom in på i radion igår också [syftar på en diskussion om vad folk gör för att få uppmärksamhet i sociala medier]. I och med att du får den chansen att synas och höras, [...] det gör ju bara så att du får ett större självförtroende om man säger så, och att det finns faktiskt folk som bryr sig om vad jag har att säga och visa.

Ahmed lyfter betydelsen av ett positivt synliggörande. Detta kan sättas i relation till RGRA:s syfte att erbjuda ungdomarna verktyg att höras och bli uppmärksammade på ett positivt sätt, snarare än genom destruktiva metoder. Ahmed talar även om synliggörandets positiva effekt på självförtroendet. Att som ungdom bli sedd och tagen på allvar kan, ut fältteoretiskt perspektiv, härledas till individens anseende/symboliska kapital. I detta fall spelar troligen det sociala kapitalet, i form av rätt kontakter, en avgörande roll. Ett starkt självförtroende kan även vara en effekt av att ha en meningsskapande fritidsaktivitet över huvudtaget (Gilligan 2000, Lindholm 2007:27)

Spela in sin musik

Det grundläggande verktyget som RGRA använder för att låta ungdomarna synas och höras i sin dagliga verksamhet är den fullt utrustade musikstudio och DJ-utrustning. Ungdomarna får själva skriva upp sig på schemat för studiobokning, och under den bokade tiden har de tillgång till all utrustning samt stöd av studioteknikerna som även jobbar som ungdomspedagoger. Nedanstående citat, som handlar om att höras genom musiken, kommer från fokusgruppsintervjun.

Ahmed: [...] Han skriver ju låtar för att få ut nån händelse som hänt honom, eller ett budskap som han vill förmedla, och det gör han ju via att skriva den och sen så lägger [han] upp den på internet så att folk får höra det han vill ha sagt. Och oftast så kanske det är nånting som har hänt honom som sagt, typ, eller någonting han vill att världen ska få höra, precis så som han ser det. Hans tankar, åsikter, budskap, tankesätt ... allting.

Citatet tydliggör hur musiken används som ett medie för att nå ut med det ungdomarna vill säga, vilket har en anknytning till Sernhede och Södermans resonemang (2011) om hiphop som politisk megafon. Men allting handlar inte om politik. RGRA skriver på sin hemsida att deras aktiviteter ” bygger på frigörande pedagogiska metoder och därigenom deltagarnas idéer och kreativitet” (www.rgra.se). Även under intervjun med Johan kom ungdomarnas individualitet på tal.

Johan (personal): [...] Alla ungdomar som kommer hit och vill jobba med DJing eller med studion eller med olika debattfrågor, eller i radion, så utgår vi ifrån vad den personen kan och vad den vill göra. Och vad den har för behov och vad den vill utveckla. Så vi har [...] ingen utskrivna plan som vi tillämpar på alla, utan vi utgår från alla som kommer hit och vad de vill göra.

Både Johan och Ahmed belyser att ungdomarna får chansen att göra det de brinner för och på så sätt för fram en del av sig själva, genom musiken eller någon annan uttrycksform. Detta kan ses som ett exempel på hur fritiden kan vara en betydelsefull friskfaktor genom att bidra till en positiv utveckling när det bland annat gäller identitetsbildning, stärkt självförtroende, viktiga relationer med vuxna utanför familjen etcetera (Lindholm 2007:27).

Event

Att få stå i rampljuset och uppmärksammas för sina talanger är många unga människors dröm. Ett av verktygen som står till buds för att synas och höras är de event som rörelsen anordnar. RGRA ger sina medlemmar förutsättningar att anordna uppträdanden i varierad storlek. Dessa uppträdanden är inte uteslutande till för RGRA:s medlemmar, utan är öppna för alla som vill visa upp sig genom olika urbana konstuttryck, vilket ofta karakteriserar ung förortskultur (Sernhede 2002). Citaten nedan exemplifierar några av RGRA:s större events.

Tobias (personal): [...] Du ser ”Jalla upp på scen”, den planschen [pekar mot plansch på väggen], var ju en fantastisk grej som vi försöker dra igång igen. Malmös största talangjakt, där man åkte ut i olika stadsdelar och hade en deltävling där man fick anmäla sig i området, men så hade vi även personer från andra områden och ungdomar från RGRA som var med och arrangerade . Så det var olika. Det var från Limhamn och

Lindängen och lite så. Och sedan en stor final antingen på Pildammarna [Pildamsparken] eller på KB [musikkubb]. [...]

[...]

Tobias (personal): Vi körde sommaren innan ett oerhört uppskattad dancebattle i Pildamsparken, Sommarscen i Malmö. Där det vara ca tre, mellan 2500 till 3000 som var och tittade på. Och då var det i alla åldrar, alla olika bakgrunder och allting sånt där. En fantastisk kväll. [...] En respons som vi får, det är ju den direkta responsen som när vi arrangerar, på till exempel Malmöfestivalen, en stor konsert med våra ungdomar och så nåt dragplåster. Samtidigt som dom kör RixFM på stora scenen och vi får nästan lika många personer som är och tittar på det som vi arrangerar. Det är ju den direkta respons som är fantastiskt viktig för då står det liksom en stor logga ”RGRA” som alla ungdomar ser liksom, och så kör dom ett fantastiskt party på scen.

Att som ung människa från ett marginaliserat bostadsområde, vilket sannolikt är fallet för många av RGRA:s medlemmar, få uppmärksammas för sina talanger inför så många människor är en utmärkt möjlighet att göra sig sedd och hörd. Det kan även antas ha en positiv effekt för ungdomarnas självförtroende och välbefinnande, vilken framgår i citatet nedan där Jims berättar om sin upplevelse av att stå på scen.

Jim: [...] Det är riktigt coolt att man får den upplevelsen. Tillexempel om man har ett sånt riktigt ”Oh man gillar denna artisen” och så får man stå på scen så som han gör, och göra det han gör, och göra det du älskar. Det känns, man får den kicken att ”amen nu kör vi!”. Och samtidigt att det är fullt så mycket publik också, ibland på vissa event. Och även att vi har varit i flera städer i Sverige, för att kolla hur dom har.. syn på musik, och visa vår sorts musik. Det är en upplevelse som inte alla får.

Det går även att spekulera kring hur uppmärksammandet kan stärka de ungas sociala kapital, genom att det ökar ungdomarnas chanser att bli upptäckta av musikbranschen.

José: Det finns en mycket framgångsrik producent just nu som var medlem i RGRA. Jag menar RGRA hjälpte honom personligt också, hans familj. Dom hjälpte hans pappa tillexempel [som] jobbar för RGRA nu, som vaktmästare. Och så.., hans första keyboard hade RGRA köpt till honom. Man kan säga att utan RGRA så hade inte han varit där han är just nu [...], jag kan säga lätt en av världens bästa producenter, speciellt för sin ålder.

Citatet ovan kan liknas vid en askungesaga, ett drömscenario som inger hopp, men samtidigt påvisar det hur RGRA berikar ungdomarnas sociala kapital genom rörelsens och personalens personliga engagemang i ungdomarna.

Projekt

Utöver musikstudion och eventen så är ett av RGRA:s medel för att bidra till ungdomarnas samhällsdelaktighet de olika projekt som drivs. Projekten är en viktig del av verksamheten dels eftersom projekten finansieras av samarbetspartners (RGRA:s verksamhetsberättelse 2011:2), och dels eftersom det är en konkret möjlighet för ungdomarna att påverka sin omgivning. Nedan berättar Ahmed om ett av de projekt som RGRA använt sig av för att ungdomarna ska få chansen till ökad samhällsdelaktighet:

Ahmed: Jag kommer ihåg i somras, så gick vi på ett projekt uppe i västra hamnen, med Malmö högskola. Så skulle dom visa oss att par nya idéer som de hade och så skulle vi diskutera och alltså så, vidareutveckla deras tankesätt och så vidare. [...] Och det var ju våra åsikter så vi har en stor del i samhället om man säger så, [...] vad vi tycker som ungdomar hade varit bättre för miljön och vad som hade vart dåligt.

Har du blivit mer engagerad i sådana frågor i och med att du börjat hänga här?

Ahmed: Ja det har jag faktiskt, och det är en positiv grej. Inget negativt kan jag säga!

I citatet ovan som kommer från fokusgruppen lägger Ahmed stort fokus på de inflytande ungdomarna fick och hur deras åsikter värdesattes. Detta är anmärkningsvärt eftersom det låter det lite annorlunda ur personalens perspektiv. Nedan ger Johan och Tobias exempel på projekt:

Johan (personal): Vi var delaktiga i ett projekt som hette ”Gör området” [i samarbete med arkitektstudenterna] där ungdomar fick bygga olika prototyper som de vill se i sin stadsdel. Den skylten där exempelvis [pekar mot hjärtformad skylt med texten stop in the name of love], och soffan där [pekar mot en soffa byggd av lastpallar] byggde dom med inbyggda högtalare som man kopplar in till sin telefon, och då är tanken att det ska kunna stå ute [...] Och det här med att liksom ge verktyg, och liksom ”hur gör man om man vill göra sin röst hörd”. [...]

Tobias (personal): [...] i höstas hade vi ett filmprojekt som gick ut på att ungdomarna själva tog sina mobiler, fick tre frågor, intervjuade och filmade samtidigt och ställde tre

frågor så las det upp på en hemsida. Det är ju ett sett att de får chansen att göra något bra med [...] ja, nämen det är ju en metod som vi märker att de lyfts utav. De är skjutjärnsjournalister liksom, i sin egen svär där de rör sig.

Johan och Tobias redogör främst för vad ungdomarna fått göra rent konkret, medan Ahmed som talar mest om upplevelsen att ha inflytande. Det kan tolkas som att projekten är ett viktigt sätt för Ahmed att få påverka och känna sig delaktig i lokalsamhället.

Radio RGRA

RGRA har i lokalen på Ahlmansgatan en radiostudio som sänder live en gång i veckan genom Malmökanalen, och därefter läggs programmen upp på Radio RGRA:s hemsida. Detta är ytterligare ett verktyg för de unga att nå ut och dela med sig av sina tankar, åsikter och sin musik. Radion är en chans att höras för dem som inte sjunger, rapar eller gör musik vilket blir tydligt i följande fältanteckning:

[...] Den energiska tjejen med markerad eyeliner och håret uppsatt i en toffs tar ton och börjar sjunga med i den RnB-låt som spelas i högtalarna. Jag frågar en av hennes kompisar, som jag pratat lite med igår om hon också sjunger.
”Nä, jag är här för att sända [radio]. Jag har ingen talang så jag sänder bara, det är det enda jag gör här. [skrattar]”.

Nedan berättar Johan hur radion används.

Johan (personal): [...] vi är ju politiskt obundna på det sättet, men jag menar, börjar man snacka samhällsfrågor så blir det ju politik liksom det är ju en del av det, liksom ”borde man prioritera det här, borde man prioritera det här?”. Och det har vi mycket så att säga. Radion exempelvis är jättebra [...] i radion så tar vi ofta upp exempelvis nyheter som har hänt.

Ja, jag lyssnade på senaste med REVA-grejen, eller det kanske inte var senaste, det var det jag såg som låg uppe [på radions websida], men det var ju några månader sen..,

Johan (personal): Ja, det var... vi har lite radiosändningar att lägga upp! Men det är ett sånt exempel där man diskuterar nyheter. Ibland så har det hänt jätteallvarliga grejer, sen kanske vi diskuterar om det är ett köpcentrum som ska byta namn, och liksom vad man tycker om det.. Men ofta så blir det ju nyhetshändelser som grundar sig i liksom frågor som rör samhället och världen i stort och landet. [...] Det är inte alla som vet vad det handlar om och då får man gå igenom den biten också så att säga. [...] Jag tror att det både har en betydelse i

att vi har radio, radion som ett medie i sig, men sen tror jag också att det blir en symbolisk betydelse också, [...] Vi vet ju inte riktigt hur många vi har som lyssnar. Vi får lite uppgifter från Malmökanalen, men det är inte det heller som är det viktigaste. Vi vill att radion ska finnas där och dom känner att det här är faktiskt nåt som, mitt i hela buset är det nånting som går ut och folk kan lyssna på det. Och här har man möjlighet att göra sig hörd och säga vad man tycker om saker, diskutera saker, lyfta frågor, och så va. [...] och vi har nästan alltid nån som DJar liksom, eller som väljer musiken, och vi har gäster här, många som har rappat live i radion och kör lite [...]

RadioRGRA är det kanske mest konkreta verktyget för att hjälpa ungdomarna att synas och höras eftersom de sänder live en gång i veckan. Radion är bokstavligt talat ungdomarnas mikrofon som riktar sig ut till allmänheten, men som Johan nämnde fungerar radion även på ett symboliskt plan. Trots att ungdomarna inte vet hur många det är som lyssnar så är det varje tisdag några ungdomar som anmäler sig villiga att leda programmet för att spela upp musik och diskutera ämnen som engagerar dem.

5.1.3 Ansvar och delaktighet

RGRA:s verksamhet platsar enligt min bedömning under kategorin promotivt ungdomsarbete. Promotivt arbete handlar om att på ett generellt plan stärka ungdomars livskunskap, målmedvetenhet, framtidstro, självförtroende, resiliens med mera (Catalano et al 2002). RGRA stärker ungdomarna dels genom att ge dem verktyg för att göra sina röster hörda utåt vilket framgick av föregående avsnitt, men också genom att låta ungdomarna ta ansvar i olika situationer. Exempel på ansvarsområden ges nedan i ett citat från fokusgruppen.

Jim: Vi får till exempel sköta radion som vi har på tisdagar själva. Vi får sköta studion själva om vi vill.

José: ... om vi kan

Jim: Om vi kan också ja. När vi har events så får vi dessutom sköta det också.

José: Det är oftast vi som arrangerar allt.

Jim: Ja det är oftast vi som kommer med idéerna och arrangerar hela eventen. Det är bara dom [personalen/verksamhetsledningen] som hjälper till och fixar grejerna.

José: Kontakter och så.

Jim: Ja, så fixar vi resten.

Och ni känner att dom litar på att ni fixar det själva liksom?

Jim: Ja.

Ahmed: Absolut

José: Alltså RGRA är bara en dörr utåt som har kontakterna. Resten är ungdomarna som gör själva.

Att RGRA upplevs som ”en dörr utåt”, som José sa, är bra metafor för RGRA:s ambition att tillhandahålla ungdomarna med olika verktyg för att kunna nå ut. Att ta tillvara på ungdomarnas personliga resurser, idéer och engagemang är en central utgångspunkt i RGRA. Förutom att agera som arrangörer vid evengemang och sköta radion ges ungdomarna möjlighet att påverka och spela en aktiv roll i rörelsen som sådan.

Styrelsen

Ungdomarna ges alltså stort inflytande i rörelsen. Ett talande exempel är RGRA:s styrelse som utgörs av ca hälften ungdomar, varav en 15-årig kille är ordförande. Att låta ungdomarna ta ansvar kan vara en motivation till ökat engagemang vilket framgår av citatet nedan:

Tobias (personal): ... man märkte vid senaste årsmötet att det finns en stor vilja bland ungdomarna att engagera sig även i de här mer formella grejerna som att sitta i styrelsen och så vidare. Vi har en styrelse som är hälften ungdomar, och vi har en styrelse som ligger på 22-23 personer [...] det är ju ungdomarna som är medlemmarna och det är medlemmarna som bestämmer. Sedan så finns ju vi, och styr upp själva verksamheten dagligen och så, men ungdomarna kommer med förslag. ”Ska vi jobba med detta? Ska vi köra såhär?” – ”Ja, vi testar, vi kör på detta.” Det är det som är grundtanken med organisationen.

Att ha inflytande innebär, sett utifrån fältteori, att man tilldelas en viss status inom sitt fält, eftersom det är personer med ett gott anseende (stort symboliskt kapital) som ges inflytande inom fältet. Det faktum att ungdomarna vill engagera sig i styrelsen är ett exempel på att delaktighet ger mersmak. I styrelsen kan ungdomarna på ett konkret sätt erfara att deras åsikt spelar roll, vilket skulle kunna tolkas som att det ger ungdomarna en tilltro till möjligheten att faktisk påverka sin omgivning. Att ges chansen att påverka är sannolikt även gynnsamt för ungdomarnas tilltro till sig själva.

Ungdomskoordinatorer

RGRA har en strategi som går ut på att ge de lite äldre ungdomar som har lärt sig någonting, exempelvis att hantera musikstudion, får chansen att agera som pedagoger

för de andra ungdomarna. Dessa ungdomar anställs under titeln ungdomskoordinatorer. Nedan berättar Tobias och Johan från personaler om konceptet.

Tobias (personal): ... de som suttit i studion och varit med länge och fått ett så kallat studiokörkort, kan då bli som mentor för andra ungdomar, då kallar vi ju dom för ungdomskoordinatorer. Det kan ju va en grej, med en som sitter med i studion och jobbar, men det kan också vara en ungdomskoordinator som bara är med i lokalen och finns till, snackar med ungdomarna, diskuterar saker, lär dom kanske saker som de inte kände till. [...] Då får dom möjligheten att kanske, vid vissa tillfällen när vi behöver lite extra hjälp, då får dom chansen att lära ut. [...] då får dom ett ansvar, och då märker man att det ansvaret tar dom faktiskt med sig, även in i skolvärlden.

Johan (personal): [...] Men vi vill jobba med förebilder och personer som kan... som står lite närmare ungdomarna åldersmässigt också. För att vi som jobbar här, vi är ju 26, 27, 28 [...] Finns det nån här som tillexempel har varit här tidigare, som vet vad vi gör och hur vi fungerar, som är i 18, 19, 20-årsåldern, så kanske en 12, 13-åring som kommer hit och vill börja vara här hittar ett annat samtalssätt med den för de känner att de åldersmässigt ligger närmare och såhär va. Så vi jobbar ju med att anställa ungdomskoordinatorer som är här [...] *Är det en central del i själva rörelsen, att jobba med ungdomskoordinatorer?*

Johan (personal): Ja, det får man väl ändå säga, men sen är det ju lite också, liksom en resursfråga såklart. Men vi vill alltid på nåt sätt jobba med förebilder och vi vill ha hit egentligen så många som möjligt. För att det är en rörelse och vi vill att det ska vara levande.

Tanken bakom ungdomskoordinatorerna är alltså att låta lite äldre ungdomar som visat framfötterna få chansen att vid vissa tillfällen agera mentor, och få betalt för det. Att ha varit anställd som ungdomskoordinator är sannolikt ett plus i kanten när ungdomarna söker andra jobb, vilket kan tolkas som ett stärkt socialt kapital genom att det ger ungdomarna en (förhoppningsvis) god referens i deras CV. Samtidigt utgör ungdomskoordinatorerna en extra brygga mellan ungdomarna och personalen, vilket är ytterligare en form av deltagarinflytande.

5.1.4 "Ett andra hem"

Även om RGRA:s målsättning i ett större perspektiv har politiska visioner så har det under min deltagandeobservation framkommit att rörelsens verksamhetslokaler som fungerar som en fritidsgård (med musikstudio och radiostudio) också spelar en betydande roll. Det kan argumenteras för att även denna aspekt av RGRA bidrar till att stärka ungdomarnas sociala- och kulturella kapital (mer om det nedan). Fritidsgårds-

konceptet bidrar med en lokal att vistas i tillsammans med andra undomar, samt stabila vuxna förebilder som agerar som bollplank, vägledare och stöd för ungdomarna.

Gemenskap i mångfalden

Under mina kvällar i RGRA:s lokal på Ahlmansgatan noterade jag på den stora mångfalden bland ungdomarna. Den yngsta personen jag träffade var 13 år medan den äldsta var 25. Det var överlag en jämn könsfördelning och ungdomarna härstammar från jordens alla hörn. En vanlig fråga som ställdes sinsemellan ungdomar som inte träffats tidigare var ”Var kommer du ifrån?”. Svaret kunde vara allt från Pakistan till Palestina. Ungdomarna skämtade mycket om sina egna och varandras olika etniska och/eller nationella ursprung vilket framkommer i följande fältanteckning:

Kille: Ni två borde ha barn [riktat till två kompisar]. Det skulle bli söta mulattungar! Har ni någonsin sett en ful mulatt eller? Det är dom sötaste barnen!

Annan kille: Har ni någonsin sett en ful svenskirakie? [syftar på sin kompis som sitter bredvid].

Mångfalden bland ungdomarna på RGRA tycks vara en källa till gemenskap och öppenhet vilket gestaltas i följande diskussion från fokusgruppsintervjun:

Ahmed: [...] det som också är bra med RGRA är att åldern spelar ingen roll, den har ingen betydelse här heller. Det finns ju ungdomar som är åtta, nio år gamla som brukar komma hit på sommaren och spela in och försöker vara the dopest rapers i framtiden, om man säger så. [...] Saken med RGRA [är att] det spelar ingen roll var du kommer ifrån, hur gammal du är, vad du har för slags hudfärg, eller nåt vidare, förstår du?

José: Ja det är det jag menar, det upplöser åsikter också, du kan ha vilka åsikter du vill.

Ahmed: Exakt

José: Men tror ni dom hade släppt in någon som är nazist liksom?

Ahmed: Så länge han inte gör nånting mot folket som är här eller säger saker som kan förnedra dom så tror jag faktiskt att han hade kunnat komma in hit.

Gemenskapen på RGRA ger ungdomarna stärkt socialt kapital eftersom många träffar nya vänner i lokalen. Genom ungdomarnas olika etniska ursprung kan det även spekuleras i att ungdomarna genom sina vänner får kunskap om respektive ursprungsländer, vilket kan anses vara en form av kulturellt kapital.

Många av RGRA:s ungdomar har troligen gemensamt att de är bosatta i av samhället stigmatiserade förortsområden, eftersom det är ungdomar från dessa områden som är RGRA:s huvudsakliga målgrupp. För att få en uppfattning om hur ungdomarna som spenderar tid i RGRA:s lokaler ser på sin tillvaro hade jag under min sista fältdag med mig tio stycken exemplar av Antonovskys KASAM-formulär (Se metodkapitlet för en vidare förklaring av KASAM). Åtta av de tio enkäterna fylldes i på ett tillfredställande vis av olika ungdomar, och vid analys av de ifyllda enkäterna framkom att 4 av ungdomarna hade ett KASAM-värde som låg på normal-/medelnivå. Två av ungdomarna hade ett osedvanligt högt KASAM och två ungdomar hade ett oroväckande lågt KASAM. Omfattningen av enkätstudien gör knappast resultaten generaliserbara, men de ger ändå en fingervisning om att det finns ungdomar i RGRA:s lokaler med kraftigt varierade KASAM-värden. En anställd som jobbat mycket i verksamheten i Rosengård berättar nedan om några RGRA-ungdomar som genomgått svåra trauman.

David (personal): Det är sjukt söta ungdomar, dom var så jävla trevliga. Men det var ju mycket att dom här vännerna dom förlorade en bekant till dom, och en familjemedlem, [...] Under dom här mordet i Malmö, så var det någons pappa blev mördad, [och] någons kompis blev mördad. Och du vet det här tillhörde ju släkten och vänskapen så det tog ju också hårt på dem psykiskt ju. [...] Vi..., hur ska jag säga, vi snackade om det, rent "kriminalitetaktigt" så snackade vi om det, för att jag var en viktig faktor för dom. Även Karin [före detta kollega] som har haft en bror eller släkting som, [...] också levtt ett jättetufft liv. Och då snackade vi hur hon [kollegan] va som utomstående, och jag snackade om hur det var att vara det [kriminell].

Det framgår tydligt att en del ungdomar vänder sig till RGRA:s personal för att samtala om svåra händelser i livet, vilket för oss in på nästa underrubrik som handlar om den betydelse en extra vuxen förebild kan ha för en ung människa.

En extra vuxen: bollplank, förebild, vägledning, stöd, och engagemang

En utomstående vuxen att anförtro sig till är att betrakta som en viktig skyddsfaktor för ungdomar och barn (Rutter 2000), vilket även framgår av min egen studie. RGRA:s personalen har vitt skilda bakgrunder och de har sökt sig till verksamheten av olika anledningar. David berättar här om sitt förflutna och hur han personligen använder sig av det i sitt arbete som ungdomapedagog på RGRA:

David (personal): Jag har haft en rätt så tuff bakgrund, och ungdomarna idag behöver väl en... typ en vägledare, där dom kan se dom här olika aspekterna. Vad som är rätt, vad som är fel, dom vet ju inte det idag för att..., dom vet det men innerst inne vet dom inte det. Allting kommer per automatik. Och jag är väl mer ett bollplank till ungdomarna när, det låter sjukt att säga, men när dom snackar om kriminalitet. Och då menar jag inte bollplank, inte att jag ger dem bra idéer, [...] Jag försöker förvränga.

[...]

När jag var ung, jag ville ju hitta en förebild. Tyvärr hittade jag dåliga förebilder, och gick förebildernas bana. Jag menar fotbollsspelare har en idol, sångartister har en artist som idol. Alltså det är lite så. Jag hade ju allt möjligt, jag visste inte riktigt vad jag ville bli, även om jag ville jobba med musik så visste jag inte vad jag ville bli och då kände jag att jag hade en förebild och han var tungt kriminell, min förebild, för jag hade ingen pappa och då blev väl han typ farbror [...] Och då gick man i hans bana och tyckte det var normalt ju. [...] Jag satt inne i ett fängelse för grova brott, och där fick jag kunskapen, hur brottsoffer tänker. Jag gick i skolan, jag pluggade, jag pluggade inte till socionom eller nåt sånt, men jag pluggade verkligen till att tänka ur ett brottsoffer[perspektiv], ut det tredje perspektivet, det var det jag lärde mig där [...] Och jag försöker vända det och försöker tänka att dom [ungdomarna som han pratar om kriminalitet med] ska komma in i brottsoffrens situation, utan att dom gjort nåt, men att dom ska försöka tänka på båda sidorna [...]

Ovanstående citat visar att David har ett kulturellt kapital (förmågan att föra sig på ett visst sätt) som värderas högt i de tuffare ungdomarnas sfär, eller fält. Hans erfarenheter ger honom en viss status och gör att de unga lyssnar på vad han har att säga. Citatet utgör även ett uttryck för den mångfald, och acceptans för olikheter som diskuterats tidigare i kapitlet. Nedan bidrar Johan med sin bild av hur han kan bidra som ungdomspedagog.

Johan (personal): Mycket samtalsämnen och sånt uppkommer ju liksom rent spontant så, där man ibland känner att, ibland får man alla möjliga frågor om livet och sånt. Och att bara finnas här, och att ungdomarna får komma hit och att de känner sig trygga gör ganska mycket, för det är mycket som vi inte behöver fråga om. Som frågor med religion och jag vet inte., sexualfrågor kanske i vissa fall. [...] man [ungdomarna] känner att vi finns här. Behöver dom hjälp med läxor så kan dom komma hit och vi kan kankse hjälpa till med nån tid då [...] Folk känner sig trygga, man kan komma hit, och har man problem med saker så kan man ta upp det här liksom. Och där, det är väl där man känner att, att man är viktig, att man är viktig för ungdomarna.

Johan talar om en trygg plats att vända sig till. Att som tonåring veta att man har personer att vända sig till och diskutera olika funderingar eller svårigheter med kan tolkas som ett socialt kapital. En trygg vuxen som man kan vända sig till är som sagt att betrakta som en skyddsfaktor. Nedanstående fältanteckning gestaltar en situation där en tjej valde att öppna sig emotionellt för vänner och personal på RGRA:

Dålig stämning uppstår när en lite äldre kille (cirka 25 år) kommer till lokalen. Två av tjejerna uttrycker för sina vänner att han betett sig på ett sätt som de inte känner sig bekväma med. Alla utom de två tjejerna som uttryckt obehag, går ut på gatan för att prata allvar. Även personalen följer med ut. När det kommer in igen går 25-åringen fram till de två unga tjejerna. Han säger med lite irriterad ton ”Tog du illa upp när jag knäppte upp knapparna på skjortan och bad dig hosta?”. ”Ja lite”, svarar tjejen blygt. ”Ok, då ber jag om ursäkt”, säger 25-åringen och vänder sig sedan mot 17-åringen. ”Och du, tog du illa upp för att jag pussade dig nyss?”. Tjejen säger inget men det syns på hennes kroppsspråk att hon är obekväm. ”Ni får ju för fan säga ifrån”, säger 25-åringen argt. En tredje tjej, som är bästis med 17-åringen rycker in ”Men dom kanske inte vågar säga ifrån!” säger hon högt och argt. ”Det är ju fan en 15-åring och en 17-åring, dom kanske inte vågar säga emot dig!”. Resten av gruppen tar uttryckligen tjejernas parti och 25-åringen stormar ut. Hela gruppen (ca 10 personer) sitter nu samlade vid sofforna. ”Efter vad han gjorde mot mig i sommräs är jag skiträdd för honom”, säger 17-åringen inför alla. ”Vad är det som har hänt?”, frågar båda männen i personalen förvånat. ”Vi kan gå in i ett annat rum och prata om du vill”, säger en av dem. ”Nej det är lugnt”, säger tjejen och börjar berätta. [...] Den 17-åriga tjejen är tårögd. ”Ni vet att vi kan bestämma att vissa personer inte är välkomna här? Om gör man så så tycker jag inte att man får vara hos oss”, säger den ena i personalen och den andra instämmer. Tjejen går ut och pratar enskilt med den ena i personalen. [...] Senare under kvällen hör jag att tjejen ska få hjälp av personalen med att göra en polisanmälan.

Som tidigare framkommit eftersträvar RGRA en öppenhet och acceptans. Alla ska känna sig välkomna oavsett ålder, kön, åsikter, musikstil, hudfärg eller sexualitet. I fältanteckningen blir det dock tydligt att det finns regler att förhålla sig till. ”Att visa respekt för andra” och ”Att inte använda våld” är två av punkterna på den kortfattade regellista som sitter upp vid entrén. De killar och tjejer som var närvarande under incidenten som gestaltas i fältanteckningen framstod som rörande överrens om att 25-åringen brutit mot reglerna. Kanske var det en av anledningarna till att 17-åringen vågade berätta, att hon visste att hon skulle få fullt stöd från sina RGRA-vänner som ett

led i den trygghet som Johan tidigare talade om. En annan möjlig faktor är personalens starka engagemang som framgår i nedanstående citat.

David (personal): [...] som i han den här killens fall, som åkte till Kalix, [syftar till en kille han berättat om tidigare som nu sitter i fängelse] Jag fick åka till hans skola, käfta med hans rektor, du vet fick dra paragrafer för hans rektor, fick gå till skolinspektionen för att kunna snacka med dom. Sådana saker gör jag för att jag vill hjälpa ungdomar. [...] Mitt mål är att få så många att kunna jobba med det de vill göra. Har du en dröm till exempel, jag kan hjälpa dig att förverkliga drömmen, jag kanske inte kan lova att du får en miljon, men jag kanske kan lova att jag får in dig på nån skola, jag hjälper dig, pluggar med dig, hjälper dig. [...] jag hjälper dig i *den* riktningen. Killen här till exempel, han går i ettan idag, han vill gå om skolan och då har vi suttit och tittat på skolor, vi har snackat, diskuterat, bollat fram och tillbaks. Han vill ju inte göra det han gör idag. Han vill göra musik och då fick jag visa lite linjer [...] jag har mycket kontakter, jag har mycket i mitt nätverk, jag kan hjälpa ungdomarna. [...]

Det är svårt att undgå att David har ett brinnande engagemang för ungdomarna. Han gör vad han kan för att hjälpa dem nå sina drömmar, och använder sig av sitt egna sociala kapital i form av kontakter för att hjälpa dem. Även under fokusgruppsintervjun framgick tydligt att ungdomarna känner samhörighet med personalen och finner trygghet i deras engagemang:

José: [...]. Det är en gemenskap som inte finns i några andra organisationer. När man kommer dit [RGRA] så känner man alla och man känner sig alltid välkommen.

Jim: Dom är inte bara så, under öppetiderna. dom tar sin tid, av sin fritid till exempel hjälpa dig med andra saker. [...] Jag menar vi har varit hemma hos David [ungdomspedagog och studiotekniker] många gånger. Om du inte hinner spela in nu så kanske dom säger till dig ”Ja men kom imorgon efter skolan”.

José: Fastän lokalen inte är öppen så tar man [personalen] sin tid och kommer hit och spelar in med dig. Så det är jävligt shysst faktiskt.

6. Avslutande reflektioner

I det föregående kapitlet har centrala kategorier exemplifierats genom citat, och diskuterats i förhållande till tidigare forskning på relaterade områden, samt Bourdieus fältteori. I detta kapitel tydliggörs svaren på mina frågeställningar genom att de två frågeställningarna kortfattat behandlas separat. Studiens syfte och forskningshypotes

diskuteras i avsnittet Avslutande diskussion. Observera dock studiens begränsade generaliserbarhet. Vad som framkommit i föregående kapitel och diskuteras kring i detta kapitel, kan enbart härledas till de individer som intervjuats samt mina iakttagelser.

6.1 Sammanfattande slutsatser

6.1.1 Frågeställning 1

- Hur arbetar RGRA för att uppnå ökad samhällsdelaktighet för ungdomarna?

RGRA:s huvudsakliga medel för att låta ungdomarna synas och höras, och därigenom uppnå ökad samhällsdelaktighet, är att erbjuda verktyg som ger ungdomarna utlopp för sin kreativitet. Detta sker genom musikstudion, DJ-utrustningen, radiostudion samt stöd i att anordna olika evenemang och uppträdanden. En annan central stötesten i rörelsen är de projekt som drivs med olika samarbetspartners, där ungdomarna får chansen att tycka till och engagera sig i olika samhällsfrågor. Utöver det så erbjuder RGRA en lokal att vistas i där man får nya vänner och stöttande vuxna på köpet.

6.1.2 Frågeställning 2

- Hur ser de deltagande ungdomarna själva på vad verksamheten/rörelsen fyller för funktion i deras tillvaro?

Som framkommer i föregående kapitel är RGRA för ungdomarna i min fokusgrupp dels en möjlighet att spela in- och sprida sin musik och därigenom sina tankar och åsikter, dels en chans att stå på scen, och dels en umgängeslokal med god gemenskap både sinsemellan ungdomarna och mellan ungdomar och personal. Den öppenhet som råder samt personalens engagemang i ungdomarna och deras respekt för varje ungdoms individuella förutsättningar är också en viktig faktor för ungdomarna.

6.2 Avslutande diskussion

Under de avslutande veckorna av denna uppsatsprocess har ett antal förorter runt om i landet åter blivit centrum för den nationella medierapporteringen, med bilbränderna i Husby som startskott. Denna gång har medierna belyst händelserna ut flera perspektiv. Det talas dels om unga ligister och dels om de strukturella faktorer som bland andra

Sernhede (2002) utpekat som orsakerna bakom ungdomarnas ilska, nämligen segregation, arbetslöshet och utanförskap.

Promotionsarbete som syftar till att utveckla motståndskraft kan beskyllas för att behandla symptomen snarare än att åtgärda de bakomliggande problemen. Med andra ord kan fokus på lokala lösningar anses simplificera strukturella samhällsproblem. Draget till sin spets kan promotionsarbete med syfte att utveckla motståndskraft anklagas för att bidra till upprätthållandet och reproduktion av negativa strukturer (Gjærum 1999:108–109). Uppsatsens syfte kan således ifrågasättas. Jag finner emellertid att jag genom kapitlen *Inledning*, *Forskningsöversikt* och *Teori* har belyst problemet utifrån sin samhälleliga och strukturella kontext. Min uppfattning är att det är bättre att fokusera på vad som kan göras i liten skala, än att uppgivet drunkna i strukturernas överdådighet. Jag anser inte att förändringar på lokal nivå och strukturell nivå behöver ställas emot varandra, utan anser att lokala lösningar i många fall är ett nödvändigt komplement till strukturella, politiska insatser.

Med tanke på att ”Att vara ung man med invandrarbakgrund och att bo i ett ’utsatt’ bostadsområde har i det närmaste blivit liktydligt med att vara farlig” (Söderman & Sernhede 2011: 46), är det att betrakta som angeläget att bryta denna svartmålande uppfattning. RGRA kan hävdas vara ett konstruktivt alternativ till bilbränder och stenkastning för arga och besvikna ungdomar, eftersom RGRA ger ungdomar från förorten chansen att uppmärksammas i mer positivt laddade sammanhang. Ett positivt uppmärksammande kan ses som en motpol till den stigmatiserande medierapporteringar som annars dominerar, och blir på så vis ett verktyg för att påverka allmänhetens uppfattning om unga i förorten.

Vad som framkommit i kapitlet resultat och analys, och sammanfattas i avsnitten ovan, ger visst stöd för min forskningshypotes:

[...] att verksamheten RGRA genom sin ambition att ge ungdomarna stärkta möjligheter att synas, höras, aktivt delta i samhället och få utlopp för sin kreativitet, kan stärka ungdomarnas kulturella och sociala kapital och på så sätt stärka deras position som samhällsmedborgare (se s. 15).

Att få möjlighet att synas och höras, att få chansen att påverka lokalsamhället och att få möjlighet att producera, skapa och spela in sin musik tycks vara centrala anledningar till att ungdomarna är engagerade i verksamheten/rörelsen. Även om fallet är sådant att många av dem som "hänger" i RGRA:s lokaler gör det huvudsakligen för gemenskapens skull, är min uppfattning att de möjligheter som står till buds ger ungdomarna stärkta möjligheter att utvecklas till starka individer med stärkt socialt och kulturellt kapital. En viktig faktor som potentiell förstärkare av ungdomarnas kapital, som inte omfattades av forskningshypotesen är den gemenskap som tycks råda i verksamheten samt det engagemang som personalen och många av ungdomarna besitter. Även det ansvar ungdomarna erbjuds, är utifrån föreliggande studie, att betrakta som centralt i sammanhanget. Resursstarka individer har sannolikt bättre förutsättningar att påverka situationen i sitt lokala område, jämfört med individer som internaliserat en skam över sin bostadsadress (jfr Wacquant, 2007).

Vad som bör ifrågasättas är dock vilka RGRA når ut till. På sin hemsida skriver RGRA att deras mål är att "att aktivera unga från socialt utsatta områden i demokratiska processer för att främja integration och delaktighet där behoven är som störst" (www.rgra.se). En fråga som kommit upp på diskussion under mina samtal med min handledare under uppsatsprocessen är om RGRA verkligen når ut till de mest resurssvaga. Utifrån studiens underlag kan denna fråga bara spekuleras kring. Under min observation på plats träffade jag trevliga, busiga ungdomar i spridda åldrar, med varierade etniska ursprung. Jag vet emellertid mycket lite om dessa ungdomars känsla av utanförskap och stigmatisering innan de anslöt sig till RGRA respektive i nuläget. KASAM-formuläret, som har starkt begränsad generaliserbarhet eftersom endast åtta personer fyllde i formuläret, ger en fingervisning om att ett axplock av ungdomarna på RGRA har vitt skilda grundförutsättningar. Två personer hade osedvanligt högt KASAM medan två andra hade oroväckande låga värden. Fyra av de ifyllda enkäterna resulterade i ett värde som låg på normal nivå.

Studiens syfte "att skapa förståelse och kunskap om rörelsens/verksamheternas metoder samt hur ungdomarna själva upplever att verksamheten påverkar deras tillvaro", anser jag att studien lever upp till. I syftet beskrivs även hur detta i förlängningen skulle innebära "en redogörelse för hur denna typ av satsning kan, och kanske till och med bör, användas i socialt samhällsarbete för att gynna ungdomar boende i stigmatiserade

områden". För framtida studier på området vore det intressant att göra någon form av generaliserbar utvärdering av konceptet, för att få ytterligare belegg för huruvida RGRA når sina mål om att skapa samhällsdelaktighet och motverka segregation bland unga i stigmatiserade bostadsområden. Eftersom min studie påvisat att ungdomarna genom RGRA får möjligheter som de utan RGRA eller någon motsvarande verksamhet gått miste om, är min slutsats att RGRA kan göra skillnad för de ungdomar som tar chansen.

Referenser

- Antonovsky, Aron (2005) *Hälsans mysterium*. Andra upplagan. Stockholm: Natur och Kultur.
- Bourdieu, Pierre (2010) *Distinction*. Andra upplagan. London: Routledge.
- Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra upplagan. Malmö: Liber.
- Bunar, Nihad (2001) *Skolan mitt i förorten – Fyra studier om skola, segregation, integration och multikulturalism*. Doktorsavhandling. Stockholm: Symposium.
- Cassidy, Tony (2005) "Leisure, coping and health: the role of social, family, school and peer relationship factors" *British journal of guidance & counseling*. 33 (1): 51–66.
- Catalano, Richard; Hawkins, David; Berglund, Lisa; Pollard, John & Arthur, Michael (2002) "Prevention science and positive youth development: Competitive or cooperative frameworks?" *Journal of adolescent health*. 31: 230–239.
- Catalano, Richard; Berglund, Lisa; Ryan, Jean; Lonczak Heather & Hawkins David (2004) "Positive Youth Development in the United States: Research Findings on Evaluations of Positive Youth Development Programs". *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 591: 98-124.
- Charmaz, Kathy (2006) *Constructing grounded theory: a practical guide through qualitative analysis*. London: Sage Publications.
- Coie, John; Watt, Norman; West, Stephen; Hawkins, David; Asarnow, Joan; Markman, Howard; Ramey, Sharon; Shure, Myrna & Long, Beverly (1993) "The Science of Prevention. A Conceptual Framework and Some Directions for a National Research Program". *American psychologist*. 48 (10): 1013–1022.
- Eliasson, Rosmari (1997). *Forskningsetik och perspektivval*. Andra upplagan, Lund: Studentlitteratur.
- Fangen, Katrine (2005) *Deltagande observation*. Malmö: Liber.
- Ferraiuolo, Augusto (2006) "Boston's North End. Negotiating Identity in an Italian American Neighbourhood", *Western Folklore*, 65 (3): 263–301.
- Gilligan, Robbie (2000). "Adversity, resilience and young people: the protective value of positive school and spare time experiences" *Children & society*. 14: 37–47.

Gjærum, Bente; Grøholt, Berit & Sommershild, Hilchen (red.) (1999) *Att bemästra – motståndskraft, skyddsfaktorer och kreativitet hos utsatta barn, ungdomar och deras föräldrar*. Finland: WSOY.

Hermerén, Göran, (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Jacobsson, Katarina & Meeuwisse, Anna (2008) ”Fallstudieforskning”. I: Meeuwisse, Anna; Swärd, Hans; Eliasson Lappalainen, Rosmari & Jacobsson, Katarina (red.). *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.

Jacobson Pettersson, Helene (2008) *Socialt medborgarskap och social delaktighet. Lokala upplevelser bland unga kvinnor och män med utländsk bakgrund*. Licentiatsavhandling. Växjö: Institutionen för vårdvetenskap och socialt arbete, Växjö universitet.

Kamali, Masoud (2006) ”Den segregerade integrationen” i SOU 2006:073 *Den segregerade integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder* Kamali, Masoud (red.). Rapport av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering,

Larsson Staffan (1995) ”Folkbildningen och vuxenpedagogiken” I: Bergstedt B. & Larsson S. (red.) *Om folkbildningens innerbörder*. Lund: Institutionen för pedagogik och psykologi, Lunds universitet.

Lindgren, Simon (2007) *Sociologi 2.0*. Malmö: Gleerups.

Lidholm, Merike (2007) *Ungdom, fritid och hälsa. En forskningsöversikt om fritidens skydds- och riskfaktorer*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Lindstein, Thomas (1997) *Unga vid vändpunkten* Stockholm: Gothia.

McKeganey, Neil (2001) ”To pay or not to pay: respondents’ motivation for participating in research”, *Addiction*, 96:1237–1238.

Petersson, Frida (2013) *Kontroll av beroende*. Doktorsavhandling. Malmö: Égalité.

Petersson, Frida (120503) Muntlig kommunikation.

Roivainen, Irene (2004) ”Förorten i pressen – om den finländska förortsdiskussionen”. I: Blomberg, Helena; Kroll, Christian; Lundström, Thomas & Swärd, Hans (red.) *Sociala problem och socialpolitik i massmedier*. Lund: Studentlitteratur.

RGRA:s hemsida [elektronisk] <<http://www.rgra.se/om-rgra/>> (Tillgänglig: 130605)

RGRA verksamhetsberättelse (2011)

Rutter, Michael (2000); “Resilience reconsidered: conceptual considerations, empirical findings, and policy implications” I: Jack P. Shonkoff & Samuel J. Meisels (red), *Handbook of early childhood intervention*. Andra upplagan. Cambridge: Cambridge University Press.

Samuelsson, Josefin (2010) *Jag är olika hela tiden – en kvalitativ studie om ungdomars roller och kollektiva identitetskapande i olika delar av Göteborg*. Kandidatuppsats. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet.

- Serneheide, Ove (2002) *Alienation is my nation. Hip hop och unga mäns utanförskap i Det Nya Sverige*. Stockholm: Ordfront.
- Serneheide, Ove (2003) "Förorten som exil". I: Johansson, Thomas & Sernehede, Ove (red.) *Urbanitetens omvandlingar. Kultur och identitet i den postindustriella staden*. Göteborg: Daidalos.
- Serneheide, Ove & Söderman, Johan (2011) *Planet hiphop – Om hiphop som folkbildning och social mobilisering*. Malmö: Liber.
- Smedler, Ann-Charlotte (2012) "Forskningsetik". I: Sundell, Knut (red.) *Att göra effektutvärderingar*. Stockholm: Gothia.
- SOU 2006: 73 *Den segregering integrationen. Om social sammanhållning och dess hinder* (Kamali, Masoud, red.). Rapport av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering,
- Söderman, Johan & Folkestad, Johan (2008) "Kunskap om rap - "Hip hop som hantverk, pedagogik och aktivism." *Pedagogisk forskning i Sverige*, 13 (1): 1–18
- Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet
- Wacquant, Luïc (2007) "Territoriell stigmatisering vid långt avancerad marginalitet", *Socialvetenskaplig tidsskrift* 14 (4): 296–304.
- Yin, Robert (2007) *Fallstudier: design och genomförande*. Malmö: Liber.
- Zethrin, Nils-Olof; Svensson, Oscar; Hedström, Emelie; Wohlgemuth, Daniel; Karlsson, Henrik; Björkström, Magnus & Westin, Anna (2011) *Var- När- Hur – Om ungas kultur. En analys av ungas kulturutövande på fritiden*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.
- Ålund, Aleksandra (1997) *Multikultiungdom: kön, etnicitet, identitet*. Lund: Studentlitteratur.
- Qvarsell, Roger (1996) "Ungdomars brottslighet och samhällets vård" i Armelius, Bengt-Åke, Bengtzon, Sara, Rydelius, Per-Anders, Sarnecki, Jerzy & Söderholm Carpelan, Kerstin (red.) *Vård av ungdomar med sociala problem – en forskningsöversikt*. Stockholm: SiS och Liber utbildning.

Bilaga 1 - Semistrukturerad intervju med anställd

Uppvärmning

1. Kan du berätta för mig vad du heter och hur länge har du jobbat/varit aktiv i RGRA?
2. Hur kommer det sig att du började jobba här?
3. Vad är dina arbetsuppgifter?
4. Vad har du för utbildning?

Om RGRA

5. RGRA finns i flera stadsdelar här i Malmö om jag fattat rätt? Skiljer sig verksamheterna i de olika stadsdelarna sig åt på något vis? Varför?
6. Jag har förstått att RGRA just nu genomgår en stor omorganisation. Kan du berätta lite om den?
 - vad ser du för fördelar med omorganisationen?
 - finns det några nackdelar..?
 - hur delaktiga var ungdomarna i beslutet?

Folkbildning/lärande

RGRA utgår ju till stor del från olika urbana konstuttryck för att engagera. Jag har i samband med min uppsats läst om hiphoprörelsen som folkbildningsrörelse, med utgångspunkten att kunskap ger makt.

7. Använder ni några medvetna strategier för att utgöra ett komplement till skolan? Kan du utveckla?
8. Har du upplevt att RGRA har någon effekt på ungdomarnas skolarbete? Kan du ge något exempel?
9. Skulle du säga att RGRA är aktivt engagerat i att möjliggöra att ungdomar utvecklar sin allmänbildning, eller är det något som kommer på köpet? Utveckla..
(Sammanfatta)

Frigörande pedagogik

Jag har förstått att ni utgår från en frigörande pedagogik som bygger individens personliga förutsättningar som utgångspunkt.

10. Kan du förklara mer konkret hur ni tillämpar frigörande pedagogik?
11. Kan du berätta lite om ert ungdomsforum- Unga röster?
Jag läste någonstans att de äldre ungdomarna som varit aktiva i verksamheten ett tag kan få agera som pedagoger för de yngre barnen.
12. Kan du berätta mer om RGRAs tillämpning av den här lärljungemodellen?
 - Skulle du säga att det spelar en central roll i verksamheten?
 - Hur då?
13. Hur central skulle du säga att hiphopen är i er verksamhet?
När verksamheten startade 2004 så utgjorde hiphopen en centralare punkt än vad den gör idag, i och med att RGRA öppnat upp för andra kreativa uttrycksätt,

14. Kan du berätta om processen bakom utvidgningen av ert aktivitetsutbud?
- hur stort inflytande har barnen och ungdomarna haft?
(*Sammanfatta*)

Identitetsskapande

Jag har läst i en intervju som Behrang (verksamhetsledare från start) givit, om hur han som tonåring genomgick en identitetskris som grundade sig i att växa upp i Sverige med iranskt ursprung, och att denna identitetskris lugnade sig när han hittade sin identitet som hiphoppare.

14. Är den anekdoten något som du upplever finns internaliserat i verksamheten, att ungdomarna utvecklar sin identitet i kulturella uttryck?

15. Tror du att de flesta ungdomar som kommer hit redan förknippar sig med gräsrotshiphop eller politiskt engagemang, (eller att det är en process som startar för ungdomarna när de börjar engagera sig i RGRA)?

Jag utgår, baserat på personlig erfarenhet, ifrån att alla subkulturer, oavsett om det rör sig om underground hiphoppare, hippies eller hipsters, finns inofficiella krav och normer som man ska leva upp till för att platsa i gemenskapen.

16. Hur arbetar RGRA för att motverka hierarkier och statuskillnader sinsemellan deltagarna?

- Brukar ungdomarna reda ut den typen av motsättningar själva, eller engagerar sig personalen i den typen av konflikter?

(*Sammanfatta*)

Plattform

Utöver att engagera ungdomar så har jag förstått att RGRA även fungerar som en plattform för de ungas röster,

17. Jag har läst att ni har en egen radiostation, vilken betydelse tror du den har för ungdomarna?

18. Kan du berätta mer om vad ni använder för metoder för att hjälpa ungdomarna att bli sedda och göra sina inlägg i samhällsdebatten?

-Hur har de här olika arenorna/metoderna vuxit fram?

19. Vad har ni fått för respons på era offentliga arrangemang och events (från lokalsamhället, dagstidningar etcetera)?

Sammanfatta!

Avslutning

Avrunda

20. Finns det någonting som du tycker att jag borde ha frågat om som du vill komplettera med?

Avsluta

Då vill jag tacka så hemskt mycket för att du ställde upp! Det var jätteintressant att höra om

Bilaga 2 - Fokusgruppsintervju med ungdomarna

Checklista innan intervjun börjar:

- Presentation av mig själv och studien.
 - Förklara intervjuens tema och vad jag hoppas kunna använda intervjun till
 - Berätta att intervjun kommer att bandas
 - Materialet kommer att aidentifieras, och så småningom destrueras (när jag blivit godkänd).
- intervjupersonens rätt att avstå från att svara på enskilda frågor.
- Förklara vikten av att försöka inte prata i mun på varandra.
-

Uppvärmning

1. Kan ni en i taget berätta vad ni heter, hur gamla ni är, och vilket område ni bor i?.
2. Min första fråga som jag vill att ni ska diskutera är varför ni kommer till RGRA, vad är det som lockar er?
Sammanfatta!

Teman för öppen diskussion

Identitetsskapande *Under hela livet, men kanske framförallt under tonåren så påverkas man mycket av sin omgivning och vilka man umgås med..*

-Tycker ni att ni själva på något sätt har förändrats sen ni blev aktiva i RGRA? /Tycker ni att på något sätt påverkar vilka ni är eller hur ni ser på er själva?

-Har ni blivit mer intresserade av politiska frågor?

- Hur ser ni på era möjligheter att påverka samhället och bli sedda och hörda nu jämfört med innan ni blev delaktiga i RGRA?

Som jag förstått det så är RGRA en verksamhet som aktivt tar tillvara på era idéer.

– På vilket sätt märker ni att personalen utgår från era individuella möjligheter och talanger? Exempel?

Samhällsdelaktighet *Jag vet ju att RGRA hjälper till att ordna olika event där ni får chansen att uppträda, och att RGRA driver en egen radiostation och så.*

-Har ni själva eller någon kompis varit med och uppträtt eller varit med i radioprogrammen?

-Kan ni berätta om era erfarenheter av det? /Vilka budskap vill ni få ut?

-Kommer ni ihåg hur det var första gången ni uppträdde på ett RGRAevent?

-Hur viktig tycker ni att den sidan av verksamheten är, att de hjälper er att synas och höras?

-Varför? /Hur har det påverkat er personligen?

Lärande *Jag har läst att det till exempel är jättebra för ordförandet att skriva lätttexter, har ni några erfarenheter av det? Fler exempel?*

– Upplever ni att ert deltagande här på något sätt har påverkat hur det går för er i skolan med betyg och så?

– På vilket sätt skiljer sig det man lär sig genom RGRA och det man lär sig i skolan?

Avslutning

-Finns det någonting som ni tycker är viktigt som vi missat att prata om?

Tack så hemskt mycket för att ni ställde upp! Det har varit jätteintressant att höra er berätta och diskutera!

Bilaga 3 - Kasamformulär

Här är några frågor som berör skilda områden i livet. Varje fråga har 7 möjliga svar. Var snäll och markera den siffra som bäst passar in på ditt svar. Siffran 1 och 7 är yttervärden. Om du instämmer i det som står bredvid 1, så ringa in 1:an, om du instämmer i det som står bredvid 7, så ringa in 7:an. Om du känner annorlunda, ringa in den siffra som bäst överensstämmer med din känsla. Ge endast ett svar på varje fråga.

1. När du talar med människor, har du då en känsla av att de inte förstår dig?

Har aldrig den känslan

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Har alltid den känslan

2. När du varit tvungen att göra något som kräver samarbete med andra, hade du då en känsla av att det

..kommer säkert inte bli gjort

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

..kommer säkert att bli gjort

3. Tänk på de människor du kommer i kontakt med dagligen, bortsett från de som står dig närmast. Hur väl känner du de flesta av dem?

Tycker att de är främlingar

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Känner dem mycket väl

Mycket sällan eller aldrig

4. Har du en känsla av att du inte riktigt bryr dig om vad som hänt runt omkring dig?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Mycket ofta

5. Har det hänt att du blev överraskad av beteendet hos personer som du trodde du kände väl?

Har aldrig hänt

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Har ofta hänt

Har aldrig hänt

6. Har det hänt att människor som du litade på har gjort dig besviken?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Har ofta hänt

... alltigenom intressant

7. Livet är...

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

.. fullständigt enahanda

... helt saknat mål och mening

8. Hittills har ditt liv:

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

..genomgående haft mål och mening

Mycket ofta

9. Känner du dig orättvist behandlad?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

10. De senaste tio åren har ditt liv varit...

... fullt av
förändringar

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... helt
förutsägbart

11. De flesta saker du gör i framtiden kommer troligtvis att vara:

..helt
fascinerande

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... fullkomligt
urtråkiga

12. Har du en känsla av att du befinner dig i en obekant situation och inte vet vad du ska göra?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

13. Vilket påstående beskriver bäst hur du ser på livet?

Det går alltid att
finna en lösning

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Det finns ingen
lösning

14. När du tänker på ditt liv, händer det mycket ofta att du..

..känner hur härligt
det är att leva?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... frågar dig själv
varför du finns?

15. När du ställs inför ett svårt problem är lösningen...

..alltid förvirrande
och svår att finna

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... fullständigt solklar

16. Är dina dagliga sysslor en källa till...

... glädje och
tillfredsställelse?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... smärta och leda?

17. I framtiden kommer ditt liv förmodligen att vara...

..fullt av
förändringar

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... helt förutsägbart

18. När något otrevligt hände tidigare brukade du:

... älta det om
och om igen

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

..säga "Det var det!"
och gå vidare

19. Har du mycket motstridiga känslor och tankar?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

20. När du gör något som får dig att känna dig väl till mods:

... kommer du
säkert
fortsätta att känna
dig väl till mods

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... kommer det säkert
hända något som
förstör den goda känslan

21. Händer det att du har känslor inom dig som du inte vill känna?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

22. Du är inställd på att ditt personliga liv i framtiden kommer att vara:

... helt utan mål och mening

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... fullt av mål och mening

23. Tror du att det i framtiden alltid kommer att finnas människor som du kan räkna med?

Det är du helt säker på

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Det tvivlar du på

24. händer det att du har en känsla av att du inte exakt vet vad som håller på att hända?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

25. Även en människa med stark självkänsla kan ibland känna sig som en "olycksfågel".
Hur ofta har du känt det så?

Aldrig

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Mycket ofta

26. När något hänt, har du vanligtvis funnit att...

... du överdrev eller undervärderade dess betydelse?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... såg saken i dess rätta proportioner?

27. När du tänker på svårigheter som du troligtvis kommer att möta inom viktiga områden av ditt liv, har du då en känsla av att...

..du alltid kommer att övervinna svårigheterna?

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

... du aldrig kommer att övervinna svårigheterna

28. Hur ofta känner du att det inte är någon mening med de saker du gör i ditt dagliga liv?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

29. Hur ofta har du känslor som du inte är säker på att du kan kontrollera?

Mycket ofta

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Sällan eller aldrig

Tack för att du ställde upp!

Kodning/tolkning- KASAM (Från <http://salutogenes.nu/kasamtest.asp>)

B = Begriplighetsaspekten

(Att man tycker både inre och yttre stimuli under livets gång är strukturerade, förutsägbara och begripliga)

H = Hanterbarhetsaspekten

(Upplevelse av sina påverkansmöjligheter. Avser i vilken grad man litar på sin förmåga att göra de resurser tillgängliga, inre såväl som yttre, som krävs för att möta alla livshändelser)

M = Meningsfullhetsaspekten

(Förmågan att se alla situationer, även krav- och problemfyllda, som utmaningar värda att investera tid, engagemang och energi i)

Genomsnitt för friska personer ligger runt 140 total

Över 160 är en stark KASAM, och **under 120** en svag (mer än 190 och under 70 bör föranleda misstanke om feltolkade instruktioner eller bristande uppriktighet i svaret)

Om det är **M som är svagt (under 30)**, tyder det på bristande engagemang i de vardagliga situationer som man befinner sig i. Då bör man satsa på att utveckla sin perspektivförmåga och oftare försätta sig i situationer som man tycker om. Låga poäng kan också bero på depression och emotionell utmattning.

Om B-poängen är lägre än 35 tyder det på att den vardagliga livssituationen är mer komplex än man för tillfället har intellektuell ork att klara av, eller att man har språkliga och/eller sociala svårigheter i sin nuvarande miljö. Ibland orsakas svag B av alltför många negativa och oroande tankar, oförmåga att själv styra sina reaktioner, dåligt självförtroende. Svag B indikerar svag intern 'locus of control'

Låga poäng på H (under 35) indikerar tillitsbrist och resurssvaghet i förhållande till vardagens krav. Kan stå för både otillräcklig kompetens, dålig ekonomi, bristande samhörighet eller att man blivit överrumplad av livets komplexitet när jobb, familj, ekonomi mm ställer större krav än man för närvarande mäktar med. Självförtroende är en aspekt av H, dvs förmågan att tro sig om att kunna påverka och vara stark.

Under 100 KASAM indikerar behov av hjälp att på ett strukturerat vis upprätta och påbörja genomförandet av en personlig handlingsplan, förenkla sitt liv mm.

Bilaga 4 - Informationsbrev

Hej!

Jag heter Annika Abelli och läser för närvarande min sjätte termin på socionomprogrammet på Linnéuniversitetet i Kalmar. Under våren kommer jag att skriva mitt examensarbete och inom ramen för detta genomföra en vetenskaplig studie. Min studie syftar till att undersöka hur RGRA, i egenskap av en promotiv ungdomsverksamhet, kan bidra till ökat samhällsengagemang samt delaktighet för ungdomar som lever i territoriellt stigmatiserade områden. Jag har varit i kontakt med Behrang som välkomnar min studie. Han har dock mycket att stå i de kommande veckorna och hänvisade mig till er.

Min förhoppning är att någon av er, i egenskap av personal/anställda på RGRA, är intresserade av att ställa upp på en semistrukturerad intervju under ca en timmes tid, som en del av min studie. Syftet med intervjun är att få ta del av verksamhetens metoder och arbetssätt etc.

Det vore enormt uppskattat om ni kan låta mig observera verksamheten under 3-4 dagar. Behrang har givit sitt medgivande till detta, förutsatt att det är ok med er! Observationen skulle innebära att jag på plats iakttar verksamheten och aktiviteterna i egenskap av forskare. Jag sköter mig själv och ni behöver inte ägna mig mer tid eller uppmärksamhet än ni själva finner intresse för under dessa dagar.

En central frågeställning i min studie är ungdomarnas egna upplevelser av verksamheten. För att på ett avslappnat sätt kunna få tillgång till denna information hoppas jag kunna genomföra en s.k. fokusgruppintervju med 4-6 ungdomar som deltar i RGRAs aktivitetsutbud. Det innebär en gruppintervju där centrala teman diskuteras sinsemellan ungdomarna. Jag avser att tillfråga ungdomarna om deras intresse för deltagande i en intervju, när jag besöker verksamheten. (Om ungdomarna inte själva är intresserade av att låta sig intervjuas i grupp skulle ett alternativ vara att genomföra enskilda intervjuer med respektive ungdom.) Jag vore tacksam om det finns möjlighet för mig att använda RGRAs lokaler vid intervjutillfället.

Vid genomförandet av undersökningen är Vetenskapsrådets forskningsetiska principer tillämpliga. Dessa innebär i korthet följande:

- Deltagandet i forskningsintervjun är frivilligt. Intervjupersonerna har rätt att avstå från att besvara enskilda frågor och kan när som helst avbryta intervjun och sin medverkan i undersökningen.
- För att underlätta transkriberingen av intervjumaterialet har jag en önskan om att få spela in intervjuerna. Materialet kommer inte att spridas till någon obehörig. Så snart min uppsats godkänts av examinatorn kommer inspelningsfilen och intervjuutskriften att förstöras.
- Intervjupersonernas namn kommer att avidentifieras i uppsatsen.

Förslag på datum

Jag kommer gärna **fredagen den 19 april, samt måndag-onsdag 22-25:e april**. Om ni har några aktiviteter under helgen är jag gärna närvarande då också.

Skulle föreslagna datum inte skulle passa er så kan jag komma **måndagen den 15-torsdag den 18:e april**. (Jag behöver dock lämna Malmö senast kl 14 på torsdagen så jag vet inte om det är möjligt att få ut någonting under den dagen?)

Om ni har frågor eller om något är oklart är ni välkomna att kontakta mig på min studentmail: aa222de@student.lnu.se, alternativt nå mig via telefon: 076-095 28 04

Ni är även välkomna att kontakta min handledare, Weddig Runquist, universitetsadjunkt på Linnéuniversitetet; weddig.runquist@lnu.se, tel 072-307 65 65

Stort tack på förhand! Vänliga hälsningar
Annika Abelli